

Wiadomości KSN

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Nr 6(52) czerwiec 2000 r.

Katowice, 2000-05-17

OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II STOLICA APOSTOLSKA

Umiłowany Ojciec Święty !

W dniu Twoich LXXX urodzin łączymy się z Tobą w pragnieniu, by Boża Opatrzność miała Cię nadal pod swoją szczególną opieką, byś mógł się cieszyć jak najlepszym zdrowiem i wszystkimi innymi łaskami Bożymi. Obradując zaś w wigilię Twojego jubileuszu nad swoimi trudnymi sprawami środowiskowymi odczuwamy wielką więź z Tobą oraz satysfakcję, bo będąc Ojcem Świętym i przewodnikiem rodziny ludzi na Ziemi jesteś równocześnie ojcem duchowym Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, który dwadzieścia lat temu za Twoim przykładem i z Twoją pomocą rozpoczął również zmieniać świat na lepszy, sprawiedliwszy, a może przez to i piękniejszy.

Pośród tak wielu dziś gorących, szczerych życzeń przyjmij także i od nas, Umiłowany Ojciec Święty, najlepsze życzenia urodzinowe oraz tradycyjne, tyle że już nie sto, bo blisko, a dwieście lat, które byśmy chętnie odśpiewali przed Tobą w Stolicy Piotrowej!

*W imieniu środowiska związkowego nauki i edukacji wyższej,
skupionego w Regionalnej Sekcji Nauki Regionu Śląsko-
Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”, a także własnym,*

**Przewodniczący Regionalnej Sekcji Nauki
/-/ Kazimierz A. Siciński**

W ZESZYCIE

Życzenia dla Ojca Świętego,
List Przewodniczącego KSN w sprawie podwyżek 2000
do wiadomości Komisji Zakładowych,
Prezydium KSN 20 maja br.,
Zebranie Przewodniczących KZ i Członków Rady KSN
W-wa 15 kwietnia br.,

„Podwyżki” – budżet 2000,
„Prawo o szkolnictwie wyższym”,
Sytuacja środowiska studenckiego - ekspertyza sejmowa,
Posiedzenia KBN,
Wyniki wyborów do zespołów KBN.

Posiedzenie Prezydium KSN NSZZ „S”

w dniu 20 maja 2000 r.

Dnia 20 maja w siedzibie KSN w Warszawie odbyło się zebranie Prezydium KSN. Obrady prowadził Przewodniczący Sekcji Janusz Sobieszkański. Porządek obrad był obszerny:

1. Rozliczenie finansowe KSN za 1999 r. i projekt budżetu KSN na 2000 r.

Rozliczenie przedstawiła Barbara Jakubowska skarbnik KSN. Preliminarz wydatków został przekroczony w dwu przypadkach. Kwoty przeznaczone na posiedzenia Rady i Prezydium zostały przekroczone w wyniku wprowadzenia skromnego posiłku dla uczestników obrad. Przekroczono także planowane wydatki na „składki EI + EIE + FIET” i „konserwacje”. W większości pozycji preliminarza, wydatki kształtowały się na poziomie 70 % wydatków zaplanowanych. Na rok 2000 przygotowano propozycję budżetu o strukturze analogicznej jak w roku ubiegłym. Nowym elementem było wprowadzenie pozycji – etat merytoryczny, co wynika z propozycji zatrudnienia Przewodniczącego Komisji Interwencji na pełnym etacie. Po zgłoszeniu szeregu szczegółowych sugestii postanowiono projekt budżetu przedstawić Radzie na najbliższym posiedzeniu.

2. Podsumowanie działań w sprawie nowelizacji ustaw o KBN i JBR.

Pozytywnie oceniono współdziałanie z Podkomisją Sejmową powołaną w sprawie nowelizacji ustawy o JBR. Jednak dopilnowania i dalszych starań wymagają regulacje dotyczące: uprawnień rad naukowych w tym uprawnienia do opracowania statutu jbr, składu rad naukowych, uprawnień pracowniczych, systemu odwołań od nieprawidłowych decyzji o przekształceniu lub likwidacji jednostki, terminu ogłoszenia listy Państwowych Instytutów Badawczych, zwolnień od podatku dochodowego. Zwrócono uwagę, że brakuje zabezpieczeń, które przeciwdziałały by nieprawidłowościom, np. zawłaszczeniu majątku.

3. Sytuacja w JBR.

Skoncentrowano się na instytutach resortu gospodarki, którym przesłano pismo z Ministerstwa Gospodarki zobowiązujące dyrektorów i przewodniczących rad naukowych kilkudziesięciu instytutów do ustosunkowania się do propozycji połączenia ze wskazanymi instytutami. W piśmie zarysowano negatywne konsekwencje nie przyjęcia propozycji.

W obradach uczestniczyła p. Anna Modzelewska Przewodnicząca KZ NSZZ „S” Instytutu Wzornictwa Przemysłowego. Omówiła sytuację Instytutu. Propozycja połączenia z instytutami podanymi w piśmie Ministerstwa zdaniem KZ, a także zdaniem Rady Naukowej i dyrektora instytutu, nie znajduje merytorycznego uzasadnienia. Instytut jest zdolny do samodzielnego działania, a rozwijająca się gospodarka rynkowa stwarza pomyślnie perspektywy dla instytutu. Instytut z którym zaproponowano połączenie zajmuje się zupełnie innymi problemami niż IWP. Może jednak być zainteresowany połączeniem ze względu na budynki, które są własnością IWP. Sytuacja ekonomiczna Instytutu Wzornictwa Przemysłowego, po uprzednim trudnym okresie w latach 94 - 95, jest dobra. Przewodnicząca KZ p. A. Modzelewska zwraca się do Prezydium o udzielenie pomocy w sprawie utrzymania Instytutu, pozwolenia mu, aby mógł się rozwijać. Prezydium wyznaczy osobę która zajmie się tą sprawą i w miarę możliwości KSN udzieli wsparcia Komisji Zakładowej.

---

4. Sprawy zagraniczne.

Wstępnie wytypowano dwie osoby na międzynarodową konferencję związkową poświęconą problemom tolerancji. Konferencja odbędzie się w Izraelu.

W połowie maja złożył wizytę w Polsce przedstawiciel władz europejskich EI ds. kontaktów ze związkami zawodowymi w Europie centralnej i wschodniej Alain Mouchoux. Zaproponował zorganizowanie seminarium poprowadzonego przez ekspertów z Education International.

Seminarium obejmowałyby dwie grupy tematyczne: problemy jednoczącej się Europy i tematy, które mogłyby pomóc w krajowej działalności związkowej. Prezydium zaakceptowało zorganizowanie tegoż seminarium. Jako tematy zgłoszono: ocena jakości kształcenia i akredytacja, sprawy pracownicze. Ustalono, że członkowie Prezydium w terminie dwóch tygodni nadeślą szczegółowe propozycje tematów seminarium.

Tadeusz Kolęda, główny organizator **seminarium polsko - amerykańskiego** omówił stan przygotowań organizacyjnych. Oceniono, że materiały z seminarium będą mogły być opracowane w ciągu pół roku.

We wrześniu, w dniach 22 - 24, także w Sopocie, odbędzie się kolejne **seminarium, polsko - słowackie**. Pracami organizacyjnymi kieruje T. Kolęda.

5. Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania wystąpiła do KSN o ufundowanie **nagród na Konkurs Plastyczny „Polska - moja Ojczyzna”**. Konkurs ten zorganizowano z okazji 20 rocznicy powstania „Solidarności” i jest on skierowany do uczniów wszystkich rodzajów szkół i placówek oświatowych. Prezydium postanowiło przeznaczyć na nagrody kwotę pięciuset zł.

6. Omówienie rozmów z Rządem.

Przewodniczący KSN skierował do Premiera Jerzego Buzka Stanowiska Rady w sprawie rozmów z Rządem i o konieczności zmian polityki Państwa wobec nauki i szkolnictwa wyższego. Z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przesłano do wiadomości KSN pismo skierowane do Ministra Edukacji Narodowej, w którym dyrektor Krzysztof Gołaszewski zwraca się o zajęcie stanowiska w sprawach poruszonych w wystąpieniach KSN.

7. Prezydium zostało zapoznane z wystąpieniami komisji zakładowych uczelni, w których bardzo krytycznie oceniana jest tegoroczna regulacja płac w szkolnictwie wyższym. (Dokumenty te zamieszczono na str.6 - 16) Przewodniczący Komisji ds. Płac

Jerzy Żurak zwrócił uwagę, że niektóre sformułowania są wynikiem niewłaściwego odczytania ustaleń budżetu państwa. Nie zmienia to faktu, że kwoty przeznaczone na zwiększenie wynagrodzeń są żenujące. Uczelnie realizują z opóźnieniem podwyżki płac. Brakuje 9 ml zł w uczelniach podległych MEN, które MEN pokryje z własnych środków. Przyszła odpowiedź z Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych wyjaśniająca sprawę brakujących środków - jest to świadoma decyzja podjęta przez Sejm, środki te zostały przekazane na inne cele. Przewodniczący Komisji ds. Płac przygotowuje wystąpienie do KZ uczelni w sprawach płac oraz w sprawie ulg na przejazdy pociągami. Omawiano także sprawy związane z jawnością wynagrodzeń na stanowiskach kierowniczych i roli Komisji Zakładowych w dysponowaniu środkami z innych źródeł niż dotacja.

8. Zmiana terminu WZD KSN.

Ośrodek w Szczyrku, w którym planowane jest zorganizowanie WZD proponuje, ze względu na remont, przesunięcie terminu Zjazdu na 1-3 grudnia 2000 roku. Prezydium zaakceptowało tę zmianę terminu.

9. Sprawy bieżące

Omawiano także szereg bieżących spraw.

- Wymieniono informacje o działaniach w sprawie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym.

- Udział przedstawicieli KSN w zbliżających się konferencjach. W dniach 15-16 czerwca, w Warszawie odbędzie się konferencja „Nauka 2000” zorganizowana przez KBN, a w dniach 30-31maja, w Jachrance, IX Forum Jednostek Badawczo-Rozwojowych, zorganizowane przez Radę Główną JBR.

- Inicjatywy Agencji Techniki i Technologii, w tym, w zakresie promowania aktywności innowacyjnej małych i średnich przedsiębiorstw.

- Przygotowanie strony internetowej KSN.

- Uzgodniono propozycję porządku obrad Rady KSN.

Sprawozdanie z Zebrania Przewodniczących Komisji Zakładowych Szkół Wyższych i Członków Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

W dniu 15 kwietnia br. w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyło się zebranie przewodniczących komisji zakładowych szkół wyższych zrzeszonych w Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” oraz członków Rady KSN. Tematem wiodącym tego zebrania był projekt ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” opracowany przez zespół KSN pod kierunkiem Jerzego Ołędzkiego, przewodniczącego Komisji Organizacji i Finansowania Nauki. Chodziło zwłaszcza o przedstawienie dotychczasowych działań dotyczących wspomnianego projektu ustawy oraz przyjęcie dalszej strategii niezbędnej do wprowadzenia tego projektu pod obrady Sejmu.

Zebranie otworzył przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Janusz Sobieszczański witając serdecznie uczestników zebrania wyraził nadzieję, że takie spotkania staną się w przyszłości regułą. Poinformował jednocześnie, że na spotkanie zaproszono również kilku posłów związkowych, jednakże nie mogli oni do nas przybyć z uwagi na odbywające się w tym samym czasie zebranie Ruchu Społecznego Akcji Wyborczej Solidarność. Dalszą część obrad poprowadzili: Anna Gołębowska przewodnicząca Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz Wojciech Pillich wiceprzewodniczący KSN.

Przewodniczący Janusz Sobieszczański, dziękując zespołowi KSN za olbrzymi wkład pracy w przygotowanie związkowego projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”, przedstawił krótko genezę tego projektu. Podkreślił, że jest on również efektem wieloletnich rozważań i dyskusji w KSN, ponadto spełnia założenia sformułowane w programie wyborczym AWS odnośnie szkolnictwa wyższego i nauki. Następnie Przewodniczący omówił podstawowe cechy wyróżniające projekt KSN w zestawieniu z obowiązującym obecnie ustawodawstwem w zakresie szkolnictwa wyższego oraz z innymi projektami. Projekt KSN obejmuje trzy dotychczasowe ustawy: ustawę o szkolnictwie wyższym, ustawę o stopniach i tytule naukowym, ustawę o wyższym szkolnictwie zawodowym, stanowiąc spójną całość. W projekcie KSN proponuje się odmienne, w porównaniu z dotychczasowym, podejście do problemu finansowania zadań szkolnictwa wyższego, mianowicie: określenie minimalnych nakładów na szkolnictwo wyższe (1,2 % PKB), wprowadzenie założeń dotyczących kształtowania płac (odniesienie do płacy minimalnej), docelowe wprowadzenie kształcenia bezpłatnego w szkolnictwie wyższym (proponuje się określony sposób dochodzenia do tego celu).

W projekcie KSN wprowadzono system akredytacji, jednakże różniący się od proponowanych w innych projektach. Działania akredytacyjne zostały przesunięte do kompetencji oddzielnej Komisji Akredytacyjnej (utworzonej w miejsce Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych), zaś Rada Główna będzie mogła skoncentrować się na swojej funkcji samorządowej.

Jeśli chodzi o sprawy pracownicze, w projekcie KSN przyjęto koncepcję uregulowania istotnych składników naszej pracy poprzez zapisy ustawowe (np. ustawowe określenie pensum dydaktycznego), pozostawiając część ustaleń do uzgodnień w ramach układów zbiorowych.

Proponuje się ponadto nowy model kariery akademickiej, wprowadzając zmiany polegające na zniesieniu stopnia doktora habilitowanego, zniesieniu tytułu naukowego oraz uproszczeniu nomenklatury stanowisk w uczelniach.

Podkreślić należy, że projekt KSN honoruje prawo do posiadania tytułu naukowego profesora oraz stopnia naukowego doktora habilitowanego przez osoby, które ten tytuł lub stopień już uzyskały na podstawie dotychczasowych przepisów.

Przedstawiając projekt ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” Rada KSN uczyniła zadość uchwale podjętej w Bachotku w 1998 r. przez Walne Zebranie Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”. Powyższa uchwała zobowiązywała Radę KSN do opracowania takiego projektu i podjęcia rzetelnych działań w celu wprowadzenia go do Parlamentu.

Następnie przewodniczący J. Sobieszczański zapoznał uczestników zebrania z dotychczasowymi działaniami prowadzonymi przez KSN w związku z powyższym projektem. Poinformował, że w sierpniu ubiegłego roku poprzednia wersja projektu została przekazana do Klubu Parlamentarnego AWS. Wersja obecna, z 18 grudnia 1999 r., także została przekazana do Klubu Parlamentarnego AWS, w tym również bezpośrednio Przewodniczącemu Klubu Marianowi Krzaklewskiemu; ponadto przesłano ją rektorom szkół wyższych. W dniu 20 stycznia br., na spotkaniu kierownictwa Ministerstwa Edukacji Narodowej i Prezydium KSN, minister M. Handke wręczył stronie związkowej do zaopiniowania projekt ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” przygotowany przez MEN, otrzymując z naszej strony projekt autorstwa KSN. Na spotkaniu tym minister M. Handke zaproponował, aby Związek poparł projekt MEN. Minister zobowiązał się przy tym do niezwłocznego - po uchwaleniu ustawy - zajęcia się propozycjami wnoszonymi przez projekt KSN, zwłaszcza dotyczącymi modelu kariery akademickiej. Krajowa Sekcja Nauki tej propozycji nie przyjęła stojąc na stanowisku, że do Parlamentu powinny trafić - i tam zostaną omówione obydwa projekty (KSN i MEN).

Projekt KSN uzyskał poparcie XI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” we Władysławowie, w grudniu 1999 r. Równie korzystną dla naszego projektu jest decyzja Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z dnia 29 lutego br., w której Prezydium negatywnie opiniuje projekt MEN i wskazuje, iż podstawą do prac parlamentarnych nad ustawą „Prawo o szkolnictwie wyższym” powinien być projekt KSN.

W dniu 1 marca br. odbyło się w Sejmie ważne spotkanie pod przewodnictwem Mariana Krzaklewskiego, w którym uczestniczyli: posłowie AWS A. Smirnow i K. Janiak, kierownictwo MEN z min. M. Handke na czele oraz przedstawiciele KSN z przewodniczącym J. Sobieszczańskim. Po długiej i trudnej dyskusji uznano celowość wprowadzenia do Sejmu obok projektu MEN również projektu KSN. Na spotkaniu tym powołano czteroosobowy zespół (po dwóch przedstawicieli MEN i KSN), którego zadaniem miało być określenie obszarów zgodnych oraz obszarów rozbieżnych występujących w obu projektach. Zespół ten spotkał się w dniu 13 kwietnia br., w obecności posła K. Janiaka, wyznaczonego wcześniej przez M. Krzaklewskiego do pilotowania działań związanych z naszym projektem. Przedstawiciele ministerstwa zaskoczyli stronę związkową stwierdzeniem, że jedynym właściwym obecnie rozwiązaniem jest wprowadzenie do Sejmu tylko projektu MEN. W opinii przedstawicieli KSN propozycja ta oznaczała cofnięcie się w stosunku do tego, co ustalono na spotkaniu w Sejmie. Po długiej dyskusji poseł K. Janiak zaapelował do naszych kolegów o wstrzymanie się z wprowadzeniem projektu KSN do Sejmu, do czasu ukazania się projektu rządowego. Przedstawiciele KSN stwierdzili, że z uwagą wysłuchali apelu posła K. Janiaka i

wnieśli o określenie konkretnego terminu, w którym wniesienie do

Parlamentu projektu KSN byłoby możliwe. Wstępnie na ten cel zaproponowano im okres 1-15 czerwca br. Kończąc swoją relację z dotychczasowych działań związanych z projektem KSN, J. Sobieszczański poinformował zebranych o nawiązaniu przez władze KSN kontaktu z posłem Karolem Łuźniakiem, odpowiedzialnym w AWS za współpracę z branżami. Poseł K. Łuźniak zobowiązał się do wspierania naszych starań mających na celu wprowadzenie projektu KSN do Sejmu.

W dyskusji jako jeden z pierwszych głos zabrał Piotr Lewandowski, przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Górniczo-Hutniczej odczytując opracowany przez środowisko krakowskie projekt stanowiska, jakie obradujący mogliby ewentualnie przyjąć. Proponowano między innymi, aby zaapelować do Komisji Zakładowej o zawieszenie odprowadzania składek do Regionów. Zebrani zwrócili jednak uwagę, że taki apel byłby nieczytelny, gdyż Prezydium KK, a także niektóre Zarządy Regionów udzielają wsparcia projektowi KSN. Po dyskusji nad proponowanym tekstem oraz wniesieniu do niego poprawek postanowiono przyjąć (bez sprzeciwu, przy 4 głosach wstrzymujących się) Stanowisko Przewodniczących Komisji Zakładowych Szkół Wyższych i Członków Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”. Stanowisko zawiera zdecydowany protest przeciwko nie realizowaniu przez władze statutowe Związku decyzji nr 24/2000 Prezydium Komisji Krajowej oraz żądanie wprowadzenia pod obrady Sejmu, przez posłów AWS, projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” opracowanego przez KSN (pełną treść Stanowiska zamieszczono w numerze 4 „Wiadomości KSN”).

Kolejni dyskutanci koncentrowali się na propozycjach różnych sposobów prowadzących do zwiększenia naszego oddziaływania na dalsze losy projektu KSN. W. Pillich podkreślał, że losy te znajdują się obecnie w rękach poszczególnych komisji zakładowych, uzależniając od stopnia ich zaangażowania w działania prowadzące do uświadomienia potrzeby zmian osobom, które decydują o ostatecznym kształcie prawa o szkolnictwie wyższym. Krajowa Sekcja Nauki nie jest w stanie dotrzeć do wszystkich posłów i wytłumaczyć im wszelkie niejasności wynikające z omawianego projektu, stąd wynika konieczność czynnego udziału w tej akcji poszczególnych Ośrodków KSN. Należy dotrzeć do posłów AWS, być może również do innych, przychylnych naszemu środowisku; przedstawić im i uargumentować poszczególne zapisy naszego projektu tak, aby byli oni merytorycznie przygotowani do debaty sejmowej. W dyskusji podkreślano, że jest to niezwykle ważne zadanie, natomiast samo zebranie wymaganej liczby podpisów poselskich w celu wprowadzenia projektu pod obrady Sejmu nie powinno nastęrczać większych trudności.

Jadwiga Wojtasiak z Akademii Rolniczej w Poznaniu zachęcała zebranych do stosowania, wypróbowanej przez nią z powodzeniem, nowej formy kontaktu z posłami, polegającej na wysyłaniu do nich zapytań, czy poprą projekt KSN. Bogdan Rudnik (Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi) oraz kilku innych dyskutantów zalecali uaktywnienie struktur regionalnych Związku w dotarciu do posłów i przekonywaniu ich do naszego projektu. Przewodniczący J. Sobieszczański zwrócił uwagę na dotychczasowe, znaczące zaangażowanie władz NSZZ „Solidarność” w sprawę projektu KSN. Obecnie należy zwrócić się do struktur RS AWS o wsparcie naszych działań poprzez jego posłów a także do struktur innych ugrupowań tworzących AWS.

Andrzej Grząślewicz (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) podkreślił konieczność medialnego zaistnienia naszego projektu zwracając uwagę na brak znajomości tego projektu nie tylko w społeczeństwie, ale nawet w znacznej części środowiska akademickiego. Zasugerował nagłośnienie naszego projektu poprzez organizowanie, zarówno na szczeblu

centralnym, jak i regionalnym, konferencji poświęconych różnym projektom prawa o szkolnictwie wyższym. Na konferencje te należy zapraszać prasę i przy jej pomocy wyprowadza nasz projekt na zewnątrz.

Jerzy Olędzki stwierdził, że środki masowego przekazu będą nam bardzo przydatne, kiedy nasz projekt trafi już do Parlamentu. Z uznaniem wyraził się o Komisjach Zakładowych NSZZ „Solidarność” Politechniki Krakowskiej i Politechniki Rzeszowskiej, które w swoich witrynach internetowych zamieściły projekt KSN.

Kolejni dyskutanci apelowali o aktywny udział związkowców w debatach na temat ustawy odbywających się w senatach uczelni. Komisje zakładowe powinny propagować treści projektu KSN również poza murami uczelni, nie zapominając o kontaktach z instytutami PAN i jednostkami badawczo-rozwojowymi.

W efekcie dalszej dyskusji zebrani postanowili przekazać swoje wcześniej przegłosowane stanowisko uczestnikom toczących się w tym samym czasie obrad RS AWS.

Dyskutowano również nad treścią trzeciego dokumentu - apelu do posłanek i posłów AWS - którego projekt zaproponował Zygmunt Trzaska - Durski, przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej, ponieważ apel prawie w całości stanowił negatywną ocenę projektu MEN, wobec faktu, że takiej oceny dokonała wcześniej Rada KSN, jak również z powodu braku czasu na dopracowanie treści apelu tak, aby mógł zostać przyjęty jako stanowisko zebrania, postanowiono zaprezentowany tekst rozesłać do Komisji Zakładowych Związku w uczelniach. W następnym punkcie obrad J. Sobieszczański przedstawił działania KSN w sprawie poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego. Przekazał zebranim informację o działaniach w roku ubiegłym oraz zamierzeniach na rok bieżący. W odróżnieniu od lat poprzednich działania te prowadzone były wspólnie z Komisją Krajową i przy zaangażowaniu Mariana Krzaklewskiego, który wystąpił do premiera Jerzego Buzka o rozpoczęcie rozmów z KSN. W efekcie powołano dwa związkowo rządowe zespoły robocze (ds. nauki i ds. szkolnictwa wyższego), które wypracowały określone dokumenty. Niestety, zabrakło wspólnego, plenarnego spotkania, aby uzgodnienia te znalazły przełożenie na realia w zapisie projektu budżetu na rok 2000. Pomimo tych niepowodzeń, w roku bieżącym KSN starać się będzie o powrót do negocjacji z rządem. J. Sobieszczański podkreślił nieustanne działania KSN w ciągu całego roku zwracając, że część zabiegów związanych z poprawą sytuacji w szkolnictwie wyższym obejmuje w chwili obecnej projekt ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” autorstwa KSN. Z uznaniem wypowiedział się o pracy Komisji Płacowej KSN.

Kolejnym punktem zebrania była informacja o pracach związanych z przygotowaniem Walnego Zebrania Delegatów KSN NSZZ „Solidarność”. Rada KSN postanowiła zwołać je w IV kwartale 2000 roku. Prawdopodobnie WZD odbędzie się w dniach 17 - 19 listopada br. w Szczyrku. Rada powołała cztery zespoły problemowe, których zadaniem jest przygotowanie materiałów do dyskusji na WZD.

Na zakończenie spotkania jego uczestnicy zostali poinformowani o organizowanych przez naszą Sekcję seminariach: polsko-amerykańskim (16-18.06.2000r., w Sopocie), będącym kontynuacją seminarium z października 1999r, oraz polsko-słowackim (II połowa września 2000 r., w Sopocie).

Opracował: Tadeusz Kolenda

Sprawa tegorocznych podwyżek wynagrodzeń – czy jak lepiej: wyrównania skutków inflacji – pracowników cywilnej sfery budżetowej, w szczególności pracowników szkół wyższych zbulwersowała nasze środowisko. Realna siła nabywcza naszych wynagrodzeń - jeśli nie nastąpi korekta – będzie niższa niż w zeszłym roku. Zamieszczamy poniżej ułożone w porządku chronologicznym dokumenty w tej sprawie.

Pismo Przewodniczącego KSN Janusza Sobieszczańskiego z dnia 6 kwietnia br. skierowane do Ministra

Ewa Tomaszewska
Posel na Sejm, Klub Parlamentarny AWS

Pracy i Polityki Socjalnej Longina Komolowskiego zamieściliśmy w „Wiadomościach KSN” nr 4(50).

Do Krajowej Sekcji Nauki napływają pisma i protesty Komisji Zakładowych z całego Kraju. Są one zamieszczone na stronach 6-16. Przewodniczący KSN J.Sobieszczańskiego skierował do Przewodniczącego KZ UJ i wszystkich Komisji Zakładowych wystąpienie w tej sprawie. Publikujemy je na str. 9.

(Red.)

Warszawa, dnia 25.04.2000 r.

Pan Jerzy Buzek
Prezes Rady Ministrów

INTERPELACJA

w sprawie podwyżek wynagrodzeń dla pracowników cywilnej sfery budżetowej.

Panie Premierze,

Fakt nie podwyższenia do dziś płac pracowników cywilnej sfery budżetowej budzi mój niepokój. Podwyżki powinny nastąpić w ciągu 3 m-cy od momentu ogłoszenia ustawy budżetowej.

Dzisiaj mimo, że zakończono negocjacje dotyczące rozporządzeń:

- w sprawie wynagrodzeń nauczycieli akademickich,
  - w sprawie zasad wynagradzania pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami akademickimi
- dokumenty te nie zostały podpisane.

Środowisko pracowników wyższych uczelni obawia się, że podwyżki mogą nastąpić dopiero w czerwcu. Jest to sytuacja niepotrzebnie bulwersująca tę część społeczeństwa.

Ponadto istnieją obawy, że środków finansowych nie wystarczy na pokrycie podwyżki płac realnie o 6,7%, jak to ujęto w ustawie budżetowej.

Proszę o udzielenie mi odpowiedzi, w jakim terminie w rzeczywistości nastąpią podwyżki wynagrodzeń dla pracowników sfery budżetowej, a w szczególności szkolnictwa wyższego.

Proszę też o rozwianie wątpliwości, czy wskazany w ustawie budżetowej poziom podwyżek płac zostanie dotrzymany.

Z wyrazami szacunku

/-/ Ewa Tomaszewska

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa 2000 05 15

Pan Janusz Sobieszczański
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z Pana pismem z dnia 6 kwietnia 2000 r., L.dz. 100/W00 w sprawie wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej uprzejmie przekazuję następujące informacje.

1. Rezerwa na podwyżki wynagrodzeń określona została w ustawie budżetowej na 2000r. w załączniku nr 2, w części 83 Rezerwy celowe, poz. 43 – w wysokości 455 058 tys. zł. Z tego na dotacje i subwencje 144 982 tys. zł i na wydatki bieżące jednostek budżetowych 310 976 tys. zł.

Rezerwa ta jest niższa od rezerwy przewidzianej w projekcie rządowym.

Według informacji uzyskanych z Ministerstwa Finansów, w trakcie prac parlamentarnych nad projektem ustawy budżetowej przeniesiono z rezerwy na podwyżki wynagrodzeń pracowników cywilnych 22 500 tys. zł na zwiększenie wynagrodzeń dla Państwowej Straży Pożarnej.

W związku z tym, pochodne naliczane od podwyżek wynagrodzeń dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych i pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej łącznie z członkami korpusu służby cywilnej oraz funkcjonariuszami Służby Celnej w 2000 r. zostały obniżone i wynoszą dla:

- jednostek budżetowych 13,130 %,
  - dotowanych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz szkół wyższych 13,108 %.
- Środki na sfinansowanie pozostałej części pochodnych od podwyżek wynagrodzeń powinny być wygosparowane z innych wydatków bieżących danej jednostki.

2. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenia:

- w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich,
- w sprawie stanowisk pracy oraz zasad wynagradzania pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami akademickimi

zostały podpisane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w „porozumieniu” w dniu 14 kwietnia 2000 r.

Wymienione akty prawne zostały opublikowane z Dz.U. Nr 33, poz. 395 i 396.

Z poważaniem

/-/ Elżbieta Sobótka

Pan Longin Komolowski
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Premierze!

Dnia 15.05.2000 r. otrzymaliśmy odpowiedź na nasze pismo z dnia 6 kwietnia 2000 r. w sprawie wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Pismo sygnowane przez Podsekretarza Stanu w MPiPS Panią Elżbietę Sobótkę potwierdza, że Rząd i Parlament łamią obowiązujące prawo, w zakresie: ustawy budżetowej oraz ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

1. Przeniesienie 22 500 tys. zł. z rezerwy przeznaczonej na podwyżki wynagrodzeń pracowników cywilnych na rzecz Państwowej Straży Pożarnej jest niedopuszczalnym ruchem powodującym antagonizowanie środowisk sfery budżetowej. Powyższy przypadek świadczy o nieprecyzyjnym planowaniu budżetu Państwa. Nie jest to odosobniony przypadek braku profesjonalizmu w kształtowaniu budżetu w poszczególnych latach. W roku 1999 w dziale szkolnictwo wyższe nie zostały doszacowane o 1,45 mln. zł. środki na zwiększenie funduszu socjalnego jako odpisu od rezerwy na podwyższenie wynagrodzeń. Stanowisko rządu o konieczności wygosparowania z innych wydatków bieżących jednostek środków na pełne sfinansowanie wzrostów wynagrodzeń nie jest możliwe, ponieważ fatalnie niskie środki przeznaczone w budżecie na wydatki pozapłacowe na to nie pozwalają. Pomniejszenie rezerwy o kwotę 22 500 tys. zł. na podwyższenie wynagrodzeń pracowników cywilnych sfery budżetowej w konsekwencji spowoduje, że realny średnioroczny wzrost wynagrodzeń w 2000 r. będzie zdecydowanie niższy od ustalonego w ustawie budżetowej (art. 23 ust. 3) wskaźnika na poziomie 106,7%.

Takie działanie musi budzić nasz sprzeciw i ponownie wzywamy rząd oraz parlament do podjęcia działań w celu zwiększenia środków do kwoty pozwalającej na pełne i zgodne z ustawą zrealizowanie wzrostów wynagrodzeń pracowników cywilnych sfery budżetowej. Stanowisko nasze prześlemy również Marszałkowi Sejmu oraz Ministrowi Finansów.

2. Podpisanie przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej zmieniających rozporządzenia w sprawie wynagrodzeń nauczycieli akademickich oraz pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami dopiero 14 kwietnia 2000 r. i ogłoszeniu w Dz.U.Nr. 33 tydzień po podpisaniu spowodowało, że dokumenty te dotarły do uczelni w terminach nie pozwalających na dokonanie wdrożenia wzrostów wynagrodzeń zgodnie z art. 8 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń, czyli 3 m-ce od momentu ogłoszenia ustawy budżetowej. Pragniemy poinformować, że w przypadku Ministerstwa Zdrowia ww. dokumenty jeszcze 5.05.2000 r. nie zostały skierowane do uczelni podległych temu resortowi. Przykład Ministerstwa Zdrowia świadczy o lekceważącym stosunku pracowników administracji państwowej do przestrzegania prawa. Opieszałość ta spowoduje, że pracownicy Akademii Medycznych mogą otrzymać wyrównania płac dopiero pod koniec miesiąca czerwca.

Przeciw temu stanowczo protestujemy i domagamy się wyciągnięcia konsekwencji w stosunku do osób winnych zaniedbań.

Z wyrazami szacunku .

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”
ul. Waryńskiego 12, pok. A 221, 00-631 Warszawa

Warszawa, 29.05.2000 r.

Pan Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

członkowie Naszej Sekcji podczas tegorocznych prac nad wdrażaniem wzrostów wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej, w tym szkolnictwa wyższego, stwierdzili, że w uchwalonej ustawie budżetowej (Dz.U.7 z dnia 3.02. 2000 r.) w części 83, dział 97, rozdział 9718, poz. 43 nastąpiło istotne niedoszacowanie środków - **o 22 miliony złotych**. Powoduje to, że rzeczywisty wzrost wynagrodzeń dla ww. grupy pracowników będzie niższy od określonego w art. 23 ust. 3 w ustawie budżetowej średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynoszącego - 106,7 %.

W powyższej sprawie zwróciliśmy się o wyjaśnienia do Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Odpowiedź Ministra (korespondencja w załączeniu) potwierdza powyższe i wskazuje, że pomniejszenie środków nastąpiło podczas prac parlamentarnych.

Brak pełnego pokrycia środków na wzrost wynagrodzeń zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy budżetowej jest naszym zdaniem istotnym naruszeniem prawa. Świadome pomniejszanie środków na płace przy tak katastrofalnie niskich wynagrodzeniach pracowników nauki i szkolnictwa wyższego zwiększa frustrację środowiska.

Zwracamy się do Pana Marszałka z apelem o podjęcie działań w celu uzupełnienia środków pozwalających na zgodne z ustawą podwyższenie wynagrodzeń pracowników cywilnych sfery budżetowej.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

KRAJOWA SEKCJA NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
ul. Waryńskiego 12, p. A 221, 00-631 WARSZAWA

Warszawa, 29 kwietnia 2000 r.

Pan Jerzy Buzek
Prezes Rady Ministrów RP

Szanowny Panie Premierze,

W ubiegłym roku Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, po sformułowaniu postulatów, wystąpiła o podjęcie przez Rząd rozmów z NSZZ „Solidarność” w sprawie poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego. W czerwcu doszło do spotkania plenarnego z udziałem Pana Premiera i Przewodniczącego NSZZ „Solidarność” Mariana Krzaklewskiego. Powołano dwa zespoły robocze, ds. nauki i ds. szkolnictwa wyższego. W zespołach tych, po kilku spotkaniach podpisano protokoły uzgodnień. Niestety, pomimo naszych starań nie odbyło się kolejne spotkanie plenarne, finalizujące i podsumowujące obrady w zespołach roboczych. Było jeszcze gorzej. Protokoły uzgodnień zespołów roboczych nie były uwzględniane w pracach Rządu. Szczególnie chodzi tu o projekt budżetu państwa na 2000 rok w działach "nauka" i "szkolnictwo wyższe". Są to złe doświadczenia.

Jednak nie chcemy rezygnować z przeświadczenia, że dialog jest najlepszą metodą rozwiązywania problemów. Ponownie więc zwrócimy się do Przewodniczącego NSZZ „Solidarność” Mariana Krzaklewskiego aby wystąpił do Pana Premiera o wznowienie rozmów w sprawie sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego. Ze strony Związku podstawą do rozmów będą stanowiska podjęte przez Radę Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” na posiedzeniu w dniu 25 marca 2000 r. Zgłoszone postulaty są w znacznym stopniu powtórzeniem postulatów ubiegłorocznych. Dokumenty te załączam.

Liczę, że pomimo bogatego życia politycznego w Polsce, będzie można rozmawiać o sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, o zadaniach stojących przed tymi dziedzinami.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Zastępca Dyrektora Sekretariatu
Prezesa Rady Ministrów
Krzysztof Gołaszewski

Warszawa, dnia 15 maja 2000 r.

Pan Prof. dr hab. Mirosław Handke
Minister Edukacji Narodowej

Szanowny panie Ministrze,

przekazuję według kompetencji wystąpienie Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie realizacji uzgodnień zespołów roboczych powołanych po spotkaniu Pana Premiera z Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” w czerwcu 1999 roku.

Załącznikiem do pisma jest *Stanowisko Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”* z dnia 25 marca 2000 roku w sprawie zmiany polityki Państwa wobec nauki i szkolnictwa wyższego.

Z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów zwracam się z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w sprawach poruszonych w wystąpieniach oraz o polecenie udzielenia odpowiedzi, w imieniu Pana Premiera, Autorowi pisma i Sekretariatowi Premiera do wiadomości.

Z wyrazami głębokiego szacunku

/-/ Krzysztof Gołaszewski

Warszawa, dnia 12 czerwca 2000 r.

Pan Jan Szczeklik
Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Szanowny Panie Przewodniczący,

W piśmie z dnia 16.05.2000 r. skierowanym do Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” przez Komisję Zakładową Uczelni Wyższych Krakowa zwracacie się Państwo z wnioskiem o wejście w spór zbiorowy z MEN (Rządem RP) w związku z zaniżonym wzrostem wynagrodzeń w roku 2000. Niezadowolenie i rozgoryczenie z powodu tegorocznych regulacji płacowych wyrażane jest także w wystąpieniach „Solidarności” Uniwersytetu w Toruniu, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej, Politechniki Rzeszowskiej, Akademii Medycznej i Samodzielnych Szpitali Klinicznych w Gdańsku, Wyższych Uczelni Krakowa, Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Ponieważ sprawy poruszone w tych wystąpieniach są żywotne dla całego środowiska akademickiego, moje pismo do Pana Przewodniczącego kieruję także do całej „Solidarności” nauki i szkół wyższych.

W świetle ustawy budżetowej uchwalonej 21.01.2000 roku (Dz. U. Nr 7 z dnia 3.02.2000 r.) sytuacja wygląda następująco, w ustawie budżetowej jest:

Art.23, ust.3

„Średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynosi 106,7 %”

Art.25, pkt 5

„Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem 105,7 %”

Z powyższego wynika, że średnioroczny wzrost wynagrodzeń pracowników sfery budżetowej, w tym wyższych uczelni ma wynieść 1 % powyżej planowanej inflacji. Należy wziąć pod uwagę skutki przechodzące wzrostów wynagrodzeń od 1 marca 1999 roku oraz wchodzącą do średniej za 2000 r. wypłatę 13-cki za rok ubiegły. Biorąc powyższe pod uwagę, przyrost wynagrodzeń od 1.01.2000 r. w stosunku do wynagrodzeń z końca 1999 r. powinien wynieść 4,9 %. Jak pisze Przewodniczący Komisji ds. Płac było to wyjaśniane przez koordynatorów ds. płac.

Tak więc, tak niskie podwyżki są zgodne z dyspozycjami ustawy budżetowej.

Wątpliwości natury formalnej budzi następujący fakt. Rezerwa na podwyżki wynagrodzeń określona w ustawie budżetowej jest niższa o 22,5 ml. zł od rezerwy przewidywanej w projekcie rządowym. Brak tej kwoty oznacza, że nie jest spełniony wskaźnik 106,7 %. W odniesieniu do uczelni podległych MEN, Ministerstwo Edukacji Narodowej postanowiło pokryć ten niedobór z własnej rezerwy. W tych uczelniach jest więc zachowany wskaźnik 106,7 %. Można jednak postawić kolejne pytanie. Co to jest rezerwa MEN. Sadzę, że chodzi tu o corocznie zatrzymywane niewielkie środki rezerwowe wydzielane z puli środków na szkolnictwo wyższe i rozdzielane pomiędzy uczelnie w okresie jesiennym. Przypuszczalnie więc ta kwota, którą dorzucono do podwyżek zmniejszy na jesieni środki rezerwowe np. na działalność bieżącą. Nie mamy na dzisiaj jasnej informacji jak postąpiły inne resorty.

Kolejnym powodem do niezadowolenia są opóźnienia we wprowadzaniu waloryzacji wynagrodzeń. W niejednym przypadku nastąpi przekroczenie terminu ustawowego. Według ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń waloryzacja powinna nastąpić nie później niż trzy miesiące od ogłoszenia ustawy budżetowej.

Dodatkowym faktem, który niepokoi wszystkich pracowników szkolnictwa wyższego jest inflacja, która średnio w 2000 roku może być około 9 % zamiast prognozowanej 5,7 % w budżecie na 2000 r.

W tych sprawach Komisja ds. Płac podejmowała aktywne działania. W 4 numerze „Wiadomości KSN” z kwietnia br. zamieszczono pismo do Wicepremiera, Ministra Pracy i Polityki Społecznej Longina Komolowskiiego. Załączam dalszą korespondencję z Ministerstwem Pracy. Wystąpiliśmy także do Marszałka Sejmu Macieja Płażyńskiego. Pani poseł Ewa Tomaszewska złożyła w tych sprawach interpelacje poselską.

Pragniemy przypomnieć, że decyzje o wysokości wzrostów wynagrodzeń w roku 2000 zostały podjęte jednostronnie przez Rząd, po braku porozumienia z partnerami społecznymi w Komisji Trójstronnej. Przeciwno takiemu działaniu Rządu wielokrotnie protestowaliśmy a w sprawach finansowania nauki i szkolnictwa wyższego podejmowaliśmy w ubiegłym roku szczególnie aktywne działania.

W czerwcu 1999 roku doszło do rozmów z Rządem w sprawie poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego. Na zebraniu plenarnym z udziałem Premiera Jerzego Buzka i Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Mariana Krzaklewskiego zostały powołane dwa zespoły robocze, ds. nauki i ds. szkolnictwa wyższego. Protokoły ustaleń w

zespołach roboczych zostały podpisane. Nie doszło jednak do ponownych rozmów plenarnych, na których ustaleniom roboczym nadano by odpowiednio większą rangę. Rząd nie podjął dalszych rozmów, a ustalenia w zespołach roboczych nie miały żadnego przełożenia na projekt budżetu państwa na 2000 rok.. Podważone zostało przeświadczenie naszego środowiska, że najwłaściwszą drogą do rozwiązywania problemów jest dialog.

Pomimo tego niedobrego doświadczenia, na posiedzeniu Rady KSN w dniu 25 marca 2000 r. jeszcze raz postawiliśmy na dialog, podejmując stanowiska w sprawie rozmów z Rządem RP w roku 2000 i o konieczności zmian polityki Państwa wobec nauki i szkolnictwa wyższego. Publikowaliśmy je w kwietniowym numerze „Wiadomości KSN”. Zwróciliśmy się do Komisji Krajowej i do Przewodniczącego KK Mariana Krzaklewskiego o wystąpienie, w imieniu Związku, o wznowienie rozmów z Rządem. Z rosnącym niepokojem oczekujemy teraz na inicjatywę Pana Przewodniczącego Komisji Krajowej, bo sprawy są coraz pilniejsze.

Rysują się dwa bardzo ważne powody wszczęcia sporu zbiorowego z Rządem. Pierwszy - jeżeli Rząd po wystąpieniu Przewodniczącego Komisji Krajowej nie podejmie rozmów. Drugi - Jeżeli Rząd będzie chciał zbyć propozycje i postulaty Związku.

Nasze propozycje podparte są argumentami, lecz może być to niewystarczające do osiągnięcia pozytywnych rezultatów w rozmowach. Potrzebna jest wyraźna deklaracja ze strony wszystkich Organizacji Zakładowych.

W imieniu Rady KSN wyrażam podziękowanie za wnoszone inicjatywy, mające na celu poprawę sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego.

Serdecznie pozdrawiam

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszczański/

NSZZ „Solidarność”
Wyższych Uczelni Krakowa

Kraków, 16.05.2000 r.

Rada Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Komisje Zakładowe Wyższych Uczelni Krakowa oczekują, że Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” wejdzie w spór zbiorowy z MEN (Rządem RP?).

Wzrost wynagrodzeń pracowników Wyższych Uczelni, którego skala miała przekroczyć o 2% planowany poziom inflacji na 2000 r. okazał się niższy o ~1% niż planowana inflacja!! Jest to złamanie Ustawy Budżetowej i niedotrzymanie wielu deklaracji Rządu RP i Premiera.

Oczekujemy zdecydowanych działań KSN wskazanych w Statucie NSZZ „Solidarność” i w Ustawie o Związkach Zawodowych.

Z upoważnienia Przewodniczących Komisji Zakładowych Wyższych Uczelni Krakowa:

Uniwersytetu Jagiellońskiego, UJ Collegium Medicum, Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej, Akademii Ekonomicznej, Akademii Pedagogicznej, Akademii Rolniczej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Muzycznej, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Akademii Sztuk Pięknych.

Przewodniczący
Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu Jagiellońskiego
/-/ Jan Szczeklik

Toruń, 7.III.2000 r.

**Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
Janusz Sobieszczański**

W dniu 7.III.br. odbyło się zebranie Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na którym przyjęto poniższe

STANOWISKO

Komisja Uczelniana NSZZ „Solidarność” kierując się głosami swoich członków, a także innych pracowników Uczelni wyraża ogromnie zaniepokojenie stanem prac nad planowaną waloryzacją wynagrodzeń w 2000 roku i brakiem jakiegokolwiek bieżącej informacji na ten temat.

Oczekując zintensyfikowania działań, domagamy się podjęcia przez Przewodniczącego i Prezydium KSN stanowczych i konsekwentnych kroków (zainteresowanie tym problemem KK, interwencja u posłów), dających w efekcie wprowadzenie waloryzacji naszych płac do końca I kwartału z wyrównaniem od 1.I. 2000 r-

Oczekujemy, że będzie to waloryzacja nie mniejsza od ubiegłorocznej i że nie spowoduje dalszego obniżenia poziomu życia pracowników uczelni wyższych.

***

**Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”
Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica
Al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków**

Kraków, 27.04.2000 r.

**Pan Przewodniczący
Janusz Sobieszczański
Członkowie Prezydium KSN**

Przesyłam do wiadomości i wykorzystania w ramach działań KSN treść mojego wystąpienia przed Senatem AGH oraz Stanowisko Senatu i pismo Rektora do Ministra Edukacji Narodowej.

Z sympatią
Przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” AGH
/-/ Piotr Lewandowski

*Wystąpienie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” AGH
Piotra Lewandowskiego w trakcie obrad Senatu w dniu 19 kwietnia 2000 roku.*

Jego Magnificencjo, Wysoki Senacie;

Niestety Związek „Solidarność”, szczególnie w naszej uczelni, stoi przed bardzo trudnym egzaminem! Jest utożsamiany z Koalicją sprawującą władzę.

W oczach społeczeństwa to „Solidarność” ponosi całą odpowiedzialność za obecną sytuację i ja osobiście z pokorą przyjmuję tę ocenę!

- Nasza struktura branżowa, w negocjacjach z MEN nie mogła odnieść sukcesu, bo środki przekazane z Ministerstwa Finansów są tak niskie, że wzrost wynagrodzeń nie osiągnie nawet 5%.
- W naszym przekonaniu jest to złamanie Ustawy Budżetowej, gdzie są zapisy mówiące o wzroście wynagrodzeń o 2% ponad planowaną inflację.

W zaistniałej sytuacji oświadczam przed Jego Magnificencją i wysokim Senatem, że w porozumieniu z Komisjami Zakładowymi innych Uczelni **uczynimy wszystko, aby nastąpiła nowelizacja Budżetu Państwa tak, by mógł zaistnieć drugi etap podwyżek** polegający na rzeczywistym wzroście wynagrodzeń co najmniej o 2% ponad inflację.

Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność” AGH
/-/ Piotr Lewandowski

**Posiedzenie Senatu Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie
w dniu 19 kwietnia 2000 r.
Stanowisko Senatu Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie
z dnia 19 kwietnia 2000 r**

Na podstawie art. 13 pkt 26 Statutu AGH (tekst jednolity z dnia 30.11.1990 r. + zmiany), w związku z ostatnimi decyzjami MEN w sprawie podwyżki płac dla pracowników szkół wyższych Senat Akademii Górniczo-Hutniczej postanawia:

Wyrażamy nasz zdecydowany sprzeciw wobec działań powodujących dalszą pauperyzację pracowników polskich uczelni.

Czujemy się współodpowiedzialni za stan szkolnictwa wyższego w Polsce, dlatego uważamy, że naszym obowiązkiem jest zwrócić uwagę MEN, Rządu RP oraz Parlamentu, na stanowczo niewystarczające środki finansowe przeznaczane na potrzeby Szkół Wyższych. Polityka permanentnego niedofinansowania uczelni znalazła swój kolejny wyraz w oburzająco niskiej dotacji na podwyżki płac w 2000 roku, które w związku z tym nie wyrównują poziomu inflacji. Środki te stoją w jaskrawej sprzeczności z wielokrotnie składanymi przez MEN obietnicami znaczącej poprawy sytuacji finansowej pracowników nauki. Taka polityka finansowa permanentnie dyskryminująca wyższe uczelnie w stosunku do innych instytucji spowoduje dalsze zaniedbania w sferze wykształcenia społeczeństwa i będzie miała negatywne skutki dla przyszłości Polski, która stanie się krajem ludzi słabo wykształconych. Szkolnictwo, jako sfera budżetowa, musi być finansowane przez Państwo i faktu tego nie zmieni rozwój szkolnictwa prywatnego.

Domagamy się od Władz RP spełnienia wielokrotnie składanych obietnic i zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe do poziomu pozwalającego na realizowanie kształcenia i badań naukowych na odpowiednim poziomie, pozwalającym na zapewnienie Polsce godnego jej miejsca w jednoczącej się Europie.

REKTOR

Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie
/-/prof. dr hab. Inż. Ryszard Tadeusiewicz

Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej im. S.Staszica w Krakowie
prof. dr hab. Inż. Ryszard Tadeusiewicz

Kraków, 25 kwietnia 2000 r.

Szanowny Pan Prof. dr hab. Mirosław Handke
Minister Edukacji Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie proszę o przyjęcie załączonego Stanowiska AGH w sprawie podwyżek płac dla pracowników szkół wyższych w 2000 roku. Stanowisko to wyraża nasz zdecydowany **sprzeciw** w stosunku do faktu, że po rzekomej podwyżce w 2000 roku rzeczywista (uwzględniająca inflację) wartość i siła nabywcza pborów pracowników szkół wyższych stała się **niższa**, niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Takie traktowanie przez Rząd RP sfery szkolnictwa wyższego jest jaskrawo sprzeczne z deklaracjami mówiącymi o docenianiu roli nauki i kształcenia jako czynników rozwoju Polski.

Oczekujemy, że jeszcze w ciągu tego roku budżetowego znalezione zostaną odpowiednie środki i pracownicy szkół wyższych otrzymają prawdziwą podwyżkę wynagrodzeń stanowiącą wyraz dostrzegania przez Rząd RP ogromnego wysiłku, jaki szkolnictwo wyższe ponosi w związku ze stałym istotnym zwiększaniem liczby studiującej młodzieży oraz w związku z ciężącymi na tym właśnie środowisku brzemieniami nowych zadań, wiążących się z dążeniem Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Bez sprawnego szkolnictwa wyższego i bez realizowanych także głównie w szkołach wyższych badań naukowych znajdziemy się w Unii na pozycji członka drugiej kategorii, a to jest sprzeczne z polską racją stanu.

Wysoce zaniepokojeni zaistniałą sytuacją oraz wynikającymi z niej zagrożeniami dla przyszłości cywilizacyjnej Polski pozwalamy sobie kopie naszego stanowiska wysłać także do wiadomości Premiera Rządu RP oraz do Kancelarii Sejmu z prośbą o **skuteczną pomoc** dla resortu MEN w pilnym spełnieniu słusznych i uzasadnionych oczekiwań społeczności naszej Uczelni oraz zapewne także wszystkich innych polskich szkół wyższych.

Łączę wyrazy szacunku

/-/prof. dr hab. Inż. Ryszard Tadeusiewicz

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”
Akademii Medycznej i Państwowych
Szpitali Klinicznych w Gdańsku
80-210 Gdańsk, ul. M. Skłodowskiej-Curie 3b

Gdańsk, dnia 5 czerwca 2000 r.

Szanowny Pan
Prof. Jerzy Buzek
Prezes Rady Ministrów

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Akademii Medycznej i Samodzielnych Szpitali Klinicznych w Gdańsku w imieniu swoich członków przekazuje wyrazy niezadowolenia, żalu i rozgoryczenia ze skali podwyżek wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z przepisami ustawy budżetowej na rok 2000 oraz ustawy z 23.12.1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w roku 2000 w sferze budżetowej w ujęciu średniorocznym w relacji do 1999 r. podwyżka od 1 stycznia 2000 r. wynieść powinna 6,7% w skali ogółu uczelni resortu edukacji narodowej.

Jak wynika z pisma Pana Andrzeja Karwackiego - Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej z dnia 17.04.2000 r. nr DNS - IV - 80/ ET/ 00 przyrost wynagrodzeń osobowych przeznaczonych na podwyżkę w 2000 r. w relacji do poziomu wynagrodzeń osobowych przed podwyżką z 1999 r. kształtuje się kalkulacyjnie w odniesieniu do ogółu uczelni resortu edukacji narodowej na poziomie 4,9 %.

Są to podwyżki dramatycznie niskie. W Akademii Medycznej w Gdańsku oznacza to podwyższenie wynagrodzeń od 1 stycznia 2000 r. średnio o 73 zł na jeden etat kalkulacyjny, w sytuacji, gdy inflacja za rok 1999 wyniosła 7,3%.

Trudno jest mówić o podwyżce wynagrodzeń, skoro realnie nie nastąpiła nawet waloryzacja płac w stosunku do stopnia inflacji.

Rozgoryczenia pracowników Akademii Medycznej są tym większe że liczyliśmy, iż kierowany przez Pana Rząd doprowadzi do rzeczywistego wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe i zahamuje postępującą pauperyzację środowiska akademickiego. Kropli goryczy dopełnia fakt, że wbrew treści art. 8 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej kwoty o które wzrosły wynagrodzenia nie zostały wypłacone w terminie (do 3 maja 2000 r.).

Środowisko akademickie rozumie konieczność ograniczeń jakie wynikają z sytuacji ekonomicznej państwa i jego możliwości budżetowych i z życzliwością, ale także zniecierpliwieniem wysłuchują od ponad 10 lat kolejnych obietnic politycznych, programów wyborczych i rządowych, które stawiają sobie za cel radykalną poprawę kondycji oświaty i szkolnictwa wyższego. Wydaje nam się, że po tylu latach reformowania państwa nadszedł czas, aby przejść od słów do czynów.

Dlatego tą symboliczną podwyżką płac pracownicy Uczelni odbierają w sposób jednoznacznie negatywny.

Żądamy w najbliższym czasie poważnej debaty Rządu i Parlamentu o sytuacji finansowej i poziomie wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym. Liczymy, że efektem jej będzie realny wzrost rekompensujący wzrost kosztów utrzymania i odpowiadający społecznej i etycznej randze zawodów akademickich.

Z poważaniem:

Przewodniczący NSZZ „Solidarność” AMG i PSK
/-/ Mirosław Madej

**Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność”
przy Uniwersytecie Gdańskim**

Gdańsk, dnia 29 maja 2000r

**Szanowny Pan Prof. Jerzy Buzek
Prezes Rady Ministrów**

Komisja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” przy Uniwersytecie Gdańskim czuje się w obowiązku przekazać w imieniu swoich członków wyrazy rozgoryczenia, żalu i niezadowolenia ze skali podwyżek wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z przepisami ustawy budżetowej na rok 2000 oraz ustawy z 23.12.1999 r o kształtowaniu wynagrodzeń w roku 2000 w sferze budżetowej w ujęciu średniorocznym w relacji do 1999r podwyżka od 1 stycznia 2000r. wynieść powinna 6,7% w skali ogółu uczelni resortu edukacji narodowej.

Jak wynika z pisma Pana Andrzeja Karwackiego - Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej z dnia 17.04.2000r nr DNS-IV-80/ET/100 przyrost wynagrodzeń osobowych przeznaczonych na podwyżkę w 2000r w relacji do poziomu wynagrodzeń osobowych przed podwyżką z 1999r kształtuje się kalkulacyjnie w odniesieniu do ogółu uczelni resortu edukacji narodowej na poziomie 4,9%.

Są to podwyżki dramatycznie niskie. W Uniwersytecie Gdańskim oznacza to podwyższenie wynagrodzeń od 1 stycznia 2000r o średnio 66zł na jeden etat.

Następuje to w sytuacji, gdy inflacja za rok 1999 wyniosła 7,3%, zaś wynagrodzenie pracowników szkół wyższych są rażąco niskie.

Trudno jest mówić o podwyżce wynagrodzeń, skoro realnie nie nastąpiła nawet waloryzacja płac w stosunku do stopnia inflacji.

Rozgoryczenia pracowników szkół wyższych jest tym większe, że liczyliśmy, iż kierowany przez Pana Rząd doprowadzi do rzeczywistego wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe i zahamuje postępującą pauperyzację środowiska akademickiego.

Kropli goryczy dopełnia fakt, że wbrew treści art. 8 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej kwoty o które wzrosły wynagrodzenia nie zostały wypłacone w terminie (do 3 maja 2000r). Środowisko akademickie, jak rzadko które, rozumie konieczność ograniczeń jakie wynikają z sytuacji ekonomicznej państwa i jego możliwości budżetowych i z życzliwością, ale także rosnącym zniecierpliwieniem wysłuchuje od ponad 10 lat kolejnych obietnic politycznych, programów wyborczych i rządowych, które stawiają sobie za cel radykalną poprawę kondycji oświaty i szkolnictwa wyższego. Wydaje nam się, że po 10 latach reformowania państwa nadszedł czas, aby przejść od słów do czynów. Dlatego symboliczną podwyżką płac pracownicy odbierają w sposób jednoznacznie negatywny. Przekazując te smutne refleksje liczymy, że sytuacja finansowa i poziom wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym staną się przedmiotem poważnej debaty Rządu i Parlamentu, a efektem jej będzie w najbliższym czasie realny wzrost wynagrodzeń rekompensujący wzrost kosztów utrzymania i odpowiadający społecznej i etycznej randze zawodów akademickich.

Z poważaniem

Przewodnicząca
Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność”
przy Uniwersytecie Gdańskim
/-/ Ewa Sikorska – Treła

Warszawa, dnia 4 maja 1999r

LIST OTWARTY

Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Warszawskiego w sprawie tzw. podwyżki płac w 1999r.,
do Premiera RP - Prof. dr hab. Jerzego Buzka.

Pracownicy Uniwersytetu Warszawskiego kolejny raz mają poczucie krzywdy, czują się oszukani-Wynika to z następujących faktów:

- Ustawa Budżetowa na rok 1999 zakładała wzrost płac w sferze budżetowej o 2% powyżej planowanej inflacji (10,5%).
- Rozdział środków w obrębie sfery budżetowej spowodował, że kwoty gwarantowane przez Ministerstwo Edukacji pozwalały na 9,3%-wy wzrost płac.
- Kwota przekazana Uniwersytetowi Warszawskiemu przez Ministerstwo Edukacji pozwoliła podnieść płacę o 7,83%, a przy zaangażowaniu środków uczelni o 8,5%.

Przedstawiona kolejność zdarzeń staje się regułą, - i to budzi największy sprzeciw. Poziom płac uniwersyteckich pogłębia istniejącą lukę pokoleniową. Wcześniej przez wiele lat przyczyny polityczne (np. 1968-1989), a obecnie przymus ekonomiczny uniemożliwia zatrudnienie na wyższych uczelniach zdolnej kadry. Wzrastają jednocześnie zadania edukacyjne wyższych uczelni. Te i inne argumenty przekazywane przez środowisko nic już nie znaczą (pozostają bez odpowiedzi), kolejny raz pozostaliśmy sami z własnymi problemami - a uważamy, że edukacja to przede wszystkim problem PANSTWA.

Zdaniem wielu z nas droga argumentacji i apeli, którą wybraliśmy okazuje się bezskuteczna, czy jedyną metodą uzyskania od władzy tego co obiecuje jest droga radykalizmu?

Oczekujemy, że już teraz zostaną podjęte prace nad ustawą budżetową 2000-go roku, w której przeznaczą się środki na znaczącą poprawę sytuacji płacowej pracowników wyższych uczelni.

Oczekujemy odpowiedzi.

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność” UW
/-/ Krzysztof Laskowski

**Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu Warszawskiego**

Warszawa. 25 maja 2000r.

**Szanowny Pan
Prof. dr hab. Jerzy Buzek
Premier RP**

**List otwarty
Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Warszawskiego
w sprawie przyszłości nauki polskiej i szkolnictwa wyższego**

Szanowny Panie Premierze,

Dokładnie rok temu wystosowaliśmy do Pana Premiera list otwarty, w którym wyrażaliśmy niepokój z powodu obniżenia realnych dochodów pracowników szkolnictwa wyższego (zał.). Nie tylko, że nie otrzymaliśmy odpowiedzi na nasze krytyczne uwagi, ale ostatecznie decyzje płacowe w sektorze szkolnictwa wyższego dowodzą, iż krzywdząca nas polityka jest nadal kontynuowana.

Zaproponowana środowiskom akademickim ostatnia regulacja płacowa nie rekompensuje spadku realnych dochodów, jaki nastąpił w wyniku inflacji w bieżącym roku.

Pozwalamy sobie przypomnieć Panu Premierowi, że jednym z haseł wyborczych AWS-u była poprawa kondycji szkolnictwa wyższego i nauki poprzez zwiększenie nakładów budżetowych na te cele (Związek postulował wzrost nakładów do 2 % PKB, co nawiasem mówiąc realizują kraje naszego regionu, nie będące bynajmniej w lepszej od Polski kondycji gospodarczej). Niestety postulat ten pozostał tylko pustym hasłem i mimo, iż uzyskał wsparcie w postaci odpowiedniej uchwały sejmowej, nie widać żadnych starań Rządu w kierunku jego realizacji.

W tej sytuacji Komisja Uczelniana NSZZ „Solidarność”, działając w interesie środowiska akademickiego, domaga się natychmiastowego podjęcia następujących działań:

- 1 - ustawowego wzrostu nakładów do 2 % PKB - na Szkolnictwo Wyższe i 1 % PKB na naukę.
- 2 - realizacji już dawno temu sformułowanego postulatu podniesienia najniższej płacy asystenta w sektorze szkolnictwa wyższego do poziomu średniej krajowej i potraktowanie tak ustalonej płacy jako podstawy do ustalania płac pozostałych pracowników;
- 3 - przyznanie wyrównania za spadek płac realnych w roku 2000 spowodowanych wyższą inflacją niż zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2000.
- 4- zapisu odnośnie wprowadzenia systemu rekompensat w przyszłości, gdyby sytuacja z roku 2000 miała się powtórzyć;

Zwiększenie wynagrodzeń asystentów do poziomu średniej krajowej jest absolutnym minimum, które może zapewnić pokoleniową wymianę kadry naukowej wyższych uczelni i zagwarantować właściwe kształcenie ciągle zwiększającej się liczby studentów. Sytuacja, w której rozpoczynający prace wysoko kwalifikowany młody nauczyciel akademicki otrzymuje uposażenie w wysokości ca 800 PLN miesięcznie powoduje, iż na naszych uczelniach narasta luka pokoleniowa.

Dalsze pogłębianie się tego procesu doprowadzi do sytuacji, w której nastąpi degradacja szkolnictwa wyższego, a Kraj nasz wejdzie do Unii Europejskiej w charakterze rezerwuaru taniej, niewykształconej siły roboczej.

Przypominamy, że inwestowanie w naukę i szkolnictwo wyższe są dla Polski kwestią strategiczną, decydującą o jej miejscu i randze w Unii Europejskiej i świecie. Działania te staną się zasadniczym czynnikiem decydującym o przyszłości naszej młodzieży. Mamy w tej dziedzinie poważne zaniedbania. Podczas, gdy w naszym kraju na 1000 mieszkańców przypada ok. 20 studentów, to w Finlandii jest ich 40, Hiszpanii 39, Francji 36, Holandii 35 itd.; Warto dodać, że o ile w Polsce ludność z wykształceniem wyższym wykracza nieco ponad 10% ogółu ludności w wieku 25 lat, to w krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten dochodzi do ponad 20%.

Wicepremier, minister finansów powtarza często, że dla Polski najważniejszy jest szybki wzrost gospodarki. W związku z tym przypominamy, że wysokie nakłady na naukę są w dzisiejszym świecie podstawowym czynnikiem decydującym o dynamizmie gospodarczym. W krajach Azji Południowo-Wschodniej, Irlandii czy Finlandii nakłady na naukę sięgają 2-3% PKB, a tymczasem w Polsce zmniejszały się z 1.16% PKB w 1991 r. do kompromitującego poziomu 0.72% w 1999 r (przy czym środki z budżetu zmniejszały się z 0.76% do 0.46% PKB - można by nazwać sabotażem wobec polskiej nauki). Powyższe dane wskazują, że Polska powinna zwiększyć nakłady na naukę przynajmniej czterokrotnie.

Rząd AWS pod kierownictwem Pana Premiera - uważanego przez ogół za „Premiera solidarnościowego” - nie powinien być tym Rządem, który kontynuuje błędną politykę poprzedników. Domagamy się radykalnych zmian, takich, które można by nazwać „szokowymi zmianami w skali budżetu państwa”. Jest to kwestia naszego być albo nie być. Jeśli obecny minister finansów nie ma woli politycznej by dokonać tych zmian, to apelujemy o zmianę na tym stanowisku.

Prosimy o odpowiedź na nasz list. Liczymy też na podjęcie przez Pana Premiera odpowiednich inicjatyw.

Dalszy brak reakcji na przedstawione przez nas postulaty doprowadzi do radykalizowania postaw w środowisku akademickim w postaci absencji wyborczej i całkowitego odwrócenia się od elit politycznych.

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność” UW
/-/ Krzysztof Laskowski

Organizacja Zakładowa
w Politechnice Warszawskiej
NSZZ „Solidarność”

Stanowisko
Komisji Zakładowej NSZZ - "Solidarność"
w Politechnice Warszawskiej
z dnia 16 maja 2000 r.

w sprawie regulacji płac w sferze budżetowej w roku 2000

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Politechnice Warszawskiej w dniu 16 maja 2000 r. wnosi o wyjaśnienie i poczynienie przez Komisję Krajową NSZZ „Solidarność” statutowych kroków protestu związanych z brakiem realizacji zapisów ustawy budżetowej. Budżet państwa przewidywał dla pracowników sfery budżetowej regulację płac w roku 2000 w wysokości przekraczającej o 1% planowaną inflację (5,7%), a zatem 6,7%.

Od kilku lat, resort Edukacji Narodowej przekazuje do Uczelni 96,1% przewidzianych na regulację środków finansowych.

W tym roku **przekroczono wszelkie granice uczciwości** społecznej, gdyż środki wstępnie przekazane do Uczelni stanowiły tylko około 90% funduszy koniecznych do pokrycia wzrostu wynagrodzeń z pochodnymi na ZUS i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Wprawdzie podwyższono poziom przekazanych środków, ale pozwoliło to na podwyższenie naszych wynagrodzeń tylko o 4,4%, a zatem nie pokryło nawet przewidzianej na bieżący rok inflacji.

Apelujemy do wszystkich Komisji Zakładowych o poparcie naszego protestu, postulujemy by Komisja Krajowa wniosła ten problem na forum Rządu lub do Trybunału Konstytucyjnego.

Naszą nadzieją, było państwo uczciwe i solidarne ze społeczeństwem. Doktryna liberalizmu widząca tylko wskaźniki i procenty zasłaniające człowieka nie była zapisana na sztandarach „Solidarności”.

Za zgodność

Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej
/-/ Zygmunt Trzaska Durski

**STANOWISKO
Prezydium Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Rzeszowskiej
z dnia 02.06.2000**

w sprawie regulacji płac w sferze budżetowej w r. 2000

Prezydium Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Rzeszowskiej popiera protest Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Politechnice Warszawskiej wyrażony w STANOWISKU z dnia 31.03.2000 r., „**które wnosi o wyjaśnienie i poczynienie przez Komisję Krajową NSZZ "Solidarność" statutowych kroków protestu związanych z brakiem realizacji zapisów ustawy budżetowej**” (1 % powyżej planowanej inflacji).

Otrzymane z MEN środki przez naszą Uczelnię pozwoliły na podwyższenie wynagrodzeń tylko o 4,5 %, a zatem nie wystarczyło nawet na pokrycie planowanej inflacji (5,7 %).

Postulujemy by Komisja Krajowa wniosła ten problem na forum Rządu lub do Trybunału Konstytucyjnego.

Przewodniczący KZ
NSZZ „Solidarność”

**Komisja Uczelniana
Akademii Rolniczej we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 25.05.2000 r.

**Pan Prof. dr hab. Mirosław Handke
Minister Edukacji i Narodowej**

Komisja Uczelniana NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej we Wrocławiu protestuje przeciwko obniżaniu wynagrodzenia pracownikom szkół wyższych.

Na podwyżki płac w bieżącym roku Ministerstwo Edukacji Narodowej przyznało 65% sumy, którą uczelnie otrzymały w ubiegłym roku. Przeciętny wzrost miesięcznych płac dla nauczycieli akademickich i dla pozostałych pracowników wyniósł ok. 4%, co nie rekompensuje inflacji.

Postępująca pauperyzacja środowiska sprawia, że pracownicy są zmuszani do podejmowania dodatkowego zatrudnienia poza uczelnią, co odbija się negatywnie, zwłaszcza na wynikach pracy naukowej i dydaktycznej.

Pogarszająca się z roku na rok kondycja szkół wyższych, a tym samym polskiej nauki zagraża rozwojowi cywilizacyjnemu Polski, a tym samym stwarza zagrożenie dla naszych narodowych aspiracji związanych z obecnością w Unii Europejskiej.

Żądamy od MEN i Rządu podjęcia radykalnych działań zapobiegających psuciu Nauki Polskiej .

Z poważaniem

Przewodniczący KU NSZZ „Solidarność”
Akademii Rolniczej we Wrocławiu

Sopot, 4. 05. 2000 r.

Do Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "S"

Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" w Instytucie Oceanologii PAN w Sopocie, zwraca się do Krajowej Sekcji Nauki z wnioskiem o wystąpienie Sekcji w imieniu placówek naukowych PAN do właściwego Sądu, łącznie z Trybunałem Konstytucyjnym, o przyznanie pracownikom PAN równowartości rekompensacyjnych świadczeń udziałowych (Ustawa o narodowych funduszach inwestycyjnych -Dz.U. Nr 44 poz. 202 art. 30).

Uzasadnieniem roszczeń pracowników PAN jest niewłaściwa w tym przypadku interpretacja art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 31.01.1989(Dz.U. Nr 4 poz. 24 ze zmianami), wg której pracownicy placówek naukowych PAN są wyłączeni z działania tej ustawy.

Jak słusznie stwierdza Dyrektor Generalny PAN doc. dr hab. Piotr Płoszajski w piśmie do Instytutu Oceanologii PAN w Sopocie z dnia 21.08.1995 r. (L.dz.541/DA): "podstawowym źródłem finansowania tak szkół wyższych jak i placówek naukowych PAN są środki budżetu państwa i w

tym sensie obydwa rodzaje tych jednostek są związane ze sferą budżetową".

Paradoksem prawnym jest fakt, iż działanie większości uczelni jest tylko częściowo finansowane przez budżet, a w poważnym procencie opiera się o przychody pozabudżetowe (m.in. studia płatne), a zarówno one jak i np. Miejskie Przedsiębiorstwa Komunikacyjne są traktowane w tym względzie jako jednostki budżetowe, gdy instytuty naukowe PAN, w tym i te o charakterze wyłącznie teoretycznym, a więc w 100% finansowane przez Komitet Badań Naukowych, zostały wyłączone z pod działania ustawy o rekompensatach.

Zwracamy się z powyższym wnioskiem do Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność", gdyż naszym zdaniem ten szczebel organizacyjny naszego Związku, może wystąpić na drogę sądową w naszej sprawie. Prosimy uprzejmie o poważne potraktowanie naszego wniosku, tak istotnego dla całej społeczności pracowników PAN.

Za Komisję
Przewodniczący
/-/ dr Jerzy Salmonowicz

Biuro

Rzecznika Praw Obywatelskich

Warszawa, 9.04.98 r.

Międzyzakładowa Komisja NSZZ "Solidarność"
w Instytucie Oceanologii i Centrum Etiologii Morza PAN
ul. Powstańców Warszawy 55, 31-712 SOPOT

Szanowni Państwo,

W nawiązaniu do pisma z dnia 31.10.97 r. – Biura Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie informuję, że Komisja Krajowa Wolnego Związku Zawodowego "Sierpień 80" w Katowicach złożyła w dniu 17 lutego 1998 r. wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją następujących przepisów ustawy z dnia 6 marca 1997 r. rekompensowaniu okresowego nie podwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów i dodatków do emerytur i rent (Dz.U.Nr 30, poz. 164 ze zm.):

1. art. 2, 4 i 8 cyt. Ustawy zarzucając m.in. niezgodność z Konstytucją wynikającą z przepisów tej ustawy zasady pozbawienia pracowników prawa do wynagrodzenia za pracę w "pieniędzy", przez zamianę tego prawa na świadczenia rekompensacyjne będące jedynie skarbowym papierem wartościowym na okaziciela;

2. art. 5 ust.3 teje ustawy podnosząc, że niedopuszczalne było uzależnianie wliczania do podstawy wymiaru emerytury i renty wartości świadczeń rekompensacyjnych od uprzedniego wniosku osoby zainteresowanej;

3. art. 31 ustawy z dnia 6 marca 1997 r. jako niezgodnego z konstytucyjnie zagwarantowanym prawem każdego obywatela do ochrony sądowej.

Poza zakresem zaskarżenia pozostały zatem m.in. art.3 ustawy dot. podmiotowego zakresu jej działania rozszerzonego przez nowelę do ustawy ogłoszonej w Dz.U. Nr 107, poz. 691 z roku 1997, przez dodanie nowego art. la obejmującego działaniem tej ustawy także pracowników oświaty, ochrony zdrowia oraz upowszechniania kultury, zatrudnionych w samorządowych jednostkach sfery budżetowej w okresie od dnia 1 lipca 1991 r. do dnia 31 grudnia 1991 r. i w okresie od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 28 czerwca 1997 r. i przyjętych przez gminy przed dniem 28 czerwca 1992 r.

Należy jednak dodać, że jak podaje dziennik "Rzeczpospolita" z dnia 12.03.1998 r. kwestia rozszerzenia zakresu działania tej ustawy jest rozważana przez grupę posłów, którzy z pewnością ocenią potrzebę wystąpienia z inicjatywą kolejnej nowelizacji

tej ustawy. W opisanej sytuacji kwestia ewentualnego zaskarżenia tej ustawy przez Rzecznika praw Obywatelskich stała się w istocie rzeczy bezprzedmiotowa. skoro podstawowe zarzuty dotyczące nie konstytucyjności niektórych jej przepisów zawarte są we wniosku Wolnego Związku Zawodowego "Sierpień 80" a ponadto z inicjatywy poselskiej nastąpi dalsza krytyczna weryfikacja regulacji zawartej w kwestionowanej ustawie.

Ewentualne własne życzenia i oczekiwania co do zakresu tej inicjatywy, uprzejmie proszę kierować pod adresem właściwej komisji sejmowej.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie przeprasza za nadmiernie długi okres oczekiwania na ostateczną informację o sposobie ustosunkowania się do żądań i postulatów zawartych w liście.

Z poważaniem

/-/ Barbara Czerska
Specjalistka

Polska Akademia Nauk

Warszawa, sierpień 1995r

Pan Józef Dmowski

Instytut Oceanologii P AN
ul. Powstańców Warszawy 55,
81- 712 SOPOT

Uprzejmie informuję, że w świetle obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 1993 roku o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz.U. Nr 44, poz. 202, art.30). do otrzymania rekompensacyjnych świadectw udziałowych, podlegających wymianie na akcje funduszy inwestycyjnych, są uprawnieni tylko pracownicy zatrudnieni w jednostkach państwowych zaliczanych do sfery budżetowej, którym z mocy ustawy budżetowej na 1992 rok wstrzymano podwyżki wynagrodzeń przewidziane ustawą z dnia 31 stycznia 1989 roku o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej (Dz.U. Nr 4, poz. 24, ze zmianami).Ogólnie podstawę do otrzymania świadectw udziałowych posiadali pracownicy, dla których środki na wynagrodzenia były (i są nadal) limitowane. Limitowaniu nie podlegały środki pracow-

ników placówek naukowych PAN ponieważ przepis art. 1 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku wyłączył je spod działania tej ustawy i tym samym formalnie zostali oni wyłączeni z możliwości otrzymania rekompensacyjnych świadectw udziałowych. Przesłanką do takiej regulacji były - ustalone na podstawie ustawy budżetowej, szczególnie zasady gospodarki finansowej zawarte w uchwale Rady Ministrów Nr 11 z dnia 30 stycznia 1986 roku i zarządzeniu nr 41 Ministra Finansów z dnia 14 sierpnia 1991 roku.

Dodać tu należy, że za państwową sferę budżetową uważa się państwowe jednostki organizacyjne, które prowadzą gospodarkę finansową na zasadach prawa budżetowego, zgodnie z art. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 roku (Dz.U. Nr 34, poz. 163).

Polska Akademia Nauk

NSZZ „Solidarność”

Wyższych Uczelni Krakowa

Kraków, 11.05.2000 r.

**Pan Marian Krzaklewski
Przewodniczący Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”**

Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność” wyższych Uczelni Krakowa oczekują, że zgodnie ze złożoną deklaracją, Pan Przewodniczący całym autorytetem własnym i Związku, wesprze solidarnościowy projekt ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym”.

Prezydium Komisji krajowej, realizując uchwałę Zjazdu Krajowego NSZZ „Solidarność” we Władysławowie, zobowiązało naszych Posłów do wprowadzenia pod obrady Sejmu RP i popierania projektu ustawy opracowanego przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”.

Domagamy się od Pana Przewodniczącego i Posłów NSZZ „Solidarność” realizacji decyzji najwyższych władz Związku.

Z upoważnienia Przewodniczących Komisji Zakładowych Wyższych Uczelni Krakowa:

Uniwersytetu Jagiellońskiego, UJ Collegium Medicum, Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej, Akademii Ekonomicznej, Akademii Pedagogicznej, Akademii Rolniczej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Muzycznej, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Akademii Sztuk Pięknych.

Przewodniczący

Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”

Uniwersytetu Jagiellońskiego

/-/ Jan Szczeklik

***

**Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”
80-855 GDAŃSK, ul. Wały Piastowskie 24**

Uchwała Komisji Krajowej nr 17/2000

ws. realizacji stanowiska XI KZD dot. szkolnictwa wyższego

Gdańsk, 16.05.2000 r.

Komisja krajowa NSZZ „Solidarność” zobowiązuje posłów NSZZ „Solidarność” do wprowadzenia pod obrady Sejmu, jako projektu poselskiego, projektu ustawy „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” opracowanego przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”.

**Zastępca Przewodniczącego
Sekretarz Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”
/-/ Józef Niemiec**

Sytuacja środowiska studenckiego. Pochodzenie społeczne i status materialny.

Niniejsza opinia została opracowana na podstawie prowadzonych przez autora od 1993 r. badań ankietowych powtarzanych niemal co roku. Badania z 2000 r. są w trakcie opracowywania. Badaniu poddani są zarówno studenci studiów dziennych jak i zaocznych następujących uczelni:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Politechnika Radomska, Politechnika Koszalińska, Akademia Rolniczo-Techniczna w Olsztynie, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie z filią w Białej Podlaskiej, Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna w Siedlcach, Politechnika Warszawska, Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w Radomiu, Wyższa Szkoła Służby Społecznej w Suwałkach, Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, Warszawska Szkoła Biznesu przy PAN.

Celem Badań ankietowych jest rozpoznanie sytuacji społeczno-ekonomicznej rodzin, z których wywodzą się studenci oraz motywów studiowania. Badanie w dłuższym okresie pozwala także śledzić proces zmian w sytuacji społeczno-zawodowej, materialnej, motywów studiowania i wyboru kierunku studiów. Objęcie badaniami uczelni rozmieszczonych w różnych częściach kraju pozwala także na przestrzenne śledzenie warunków życia i tendencje zmian w przekroju społeczno-zawodowym.

Należy zdawać sobie sprawę, że badania te nie obejmują wszystkich kierunków studiów i z ostrożnością je należy uogólniać.

1. Pochodzenie terytorialne i społeczne studentów

Czynnikami decydującymi o pochodzeniu terytorialnym i społecznym studentów są:

- 1) atrakcyjność danego kierunku studiów lub uczelni,
- 2) jej lokalizacja w przestrzeni geograficzno-społecznej,
- 3) częstotliwość występowania danego kierunku (specjalności) w kraju,
- 4) możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy po skończeniu studiów,
- 5) powiązania międzynarodowego danej uczelni i stwarzanie możliwości dla słuchaczy odbycia części studiów za granicą.

Wszystkie te czynniki mają wpływ na wybór miejsca studiowania przez słuchaczy studiów dziennych. Dochodzi do tego jeszcze poziom dochodów osób studiujących i sytuacja rodzinna. W przypadku studiów zaocznych – odpłatnych głównie w grę wchodzi odległość szkoły od miejsca zamieszkania, wysokość czesnego i częściowo – zainteresowania.

Wstęp

W szkołach o atrakcyjnych kierunkach studiuje młodzież z całego kraju, przy czym dotyczy to kilku szkół wyższych państwowych mieszczących się w dużych miastach. Na ogół, na kierunkach atrakcyjnych połowa młodzieży studiującej w trybie dziennym pochodzi spoza miasta, w której uczelnia ma swoją siedzibę. Na takich kierunkach (psychologia, medycyna, prawo, elektronika, ekonomia SGH, architektura) ponad 70% młodzież wywodzi się z rodzin inteligenckich (na ogół oboje rodzice mają wyższe wykształcenie), a dalsze 20% z rodzin pracowników biurowych. Stąd też znikomy jest na tych kierunkach odsetek młodzieży pochodzenia wiejskiego (poniżej 5%) i z małych miast leżących poza zasięgiem dużych ośrodków miejskich. Młodzież pochodzenia chłopskiego na takich kierunkach studiów nie przekracza 2% i robotniczego 5%.

Na atrakcyjne kierunki studiów dostaje się młodzież wywodząca się z rodzin bogatych, w których rodzice od wczesnych lat inwestują w dzieci poprzez zapewnienie im dodatkowych lekcji z przedmiotów obowiązujących na egzaminie wstępnym do cieszących się wysokim poziomem nauczania szkół średnich a następnie do szkół wyższych. Zatem można postawić tezę, że w Polsce nadal miejsce urodzenia wyznacza drogę życiową młodzieży. Niski poziom nauczania w szkołach wiejskich i w małych miastach, niskie dochody w rodzinach zmuszają większość młodzieży po skończeniu szkoły średniej do podejmowania również niskopłatnej pracy, nie zapewniającej ich dzieciom wyrwania się z kręgu ubóstwa.

Mamy tu do czynienia z pewnego rodzaju paradoksem polegającym na tym, że młodzież wywodząca się z rodzin bogatszych dostaje się na studia do szkół państwowych, w których nauka jest bezpłatna. Czyli wcześniejsze inwestowanie w młodzież z nawiązką rekompensuje wcześniej poniesione nakłady. Natomiast dzieci rodziców wywodzących się z rodzin biedniejszych pobierających naukę w szkołach średnich reprezentujących niższy poziom nie zdając egzaminu wstępnego do szkół wyższych – państwowych lub nie uzyskując wymaganego minimum punktów jest zmuszona odpłatnie podejmować studia w szkołach niepublicznych w trybie dziennym lub zaocznym. Stąd też niepubliczne szkoły wyższe zlokalizowane poza dużymi ośrodkami akademickimi spełniają bardzo ważną rolę w kształceniu i aktywizowaniu społeczności lokalnych. W szkołach tych podejmują studia zarówno ludzie młodzi, którzy z różnych przyczyn nie są w stanie studiować w szkołach państwowych zlokalizowanych w większości przypadków w dużych miastach, jak również osoby liczące 30-45 lat. Podejmując studia odpłatne w szkole zlokalizowanej blisko miejsca zamieszkania, słuchacze ponoszą niższe koszty (mimo odpłatności)

niż w przypadku studiowania w szkołach publicznych z dala od miejsca zamieszkania (odpadają koszty: podróży, zakwaterowania).

Dlatego w szkołach wyższych zlokalizowanych w małych czy średnich miastach, większość słuchaczy wywodzi się ze środowiska lokalnego lub regionalnego, a udział osób mieszkających na wsi przekracza 25%. W ten sposób szkoły niepubliczne, mimo że studia są odpłatne aktywizują społeczności lokalne stwarzając nadzieję na awans społeczno-zawodowy i na poprawę warunków życia. Problem jest jednak złożony. Mianowicie, bankrutujące zakłady pracy i rosnące bezrobocie stanowią barierę zarówno w podejmowaniu studiów w ogóle a odpłatnych w szczególności, jak też uniemożliwiają awans zawodowy, taki, który pozwalałby zrekompensować wydatki związane ze studiami i wyrzeczeniami z tym związanymi.

Również w szkołach państwowych typu rolnicze-go udział młodzieży wiejskiej na studiach dziennych przekracza 25% ogółu studiujących, z tym, że wraz ze zmieniającą się sytuacją ekonomiczną i demograficzno-społeczną udział ten maleje, zarówno w szkołach państwowych jak i prywatnych. Wzrasta natomiast udział młodzieży pochodzenia inteligenckiego na dziennych studiach wyższych szkół państwowych. Dotyczy to szkół zlokalizowanych w dużych miastach jak i średniej wielkości ośrodkach. Jest to spowodowane głównie sytuacją ekonomiczną rodzin. Osoby z wyższym wykształceniem w minimalnym stopniu – jak dotychczas – dotknięte są bezrobociem i ich sytuacja materialna jest o wiele lepsza niż pozostałej części społeczeństwa. Ponadto rodziny inteligenckie nawet o zbliżonej sytuacji dochodowo-materialnej do rodzin o niższym statusie społeczno-zawodowym, większą wagę przywiązują do nauki swoich dzieci, bo są świadome korzyści, jakie niesie zdobycie wyższego wykształcenia. Dlatego ograniczają wydatki na zaspokojenie innych potrzeb lub też podejmują dodatkowe zatrudnienie celem uzyskania dochodów na kształcenie dzieci.

Należy nadmienić, iż poziom wykształcenia rodziców słuchaczy studiów zaocznych jest o wiele niższy niż studiujących w trybie dziennym. Przykładowo: 70% rodziców studentów studiów dziennych SGH posiada wykształcenie wyższe, to na studiach zaocznych odsetek ten wynosi poniżej 30% (ojciec 27%, matka 20%). Ale jednocześnie na studiach zaocznych kształcą się powyżej 30% osób, których rodzice mają wykształcenie zasadnicze zawodowe lub podstawowe. Zatem studia zaoczne stwarzają dla osób wywodzących się ze środowisk ubogich szansę awansu społecznego i podwyższenia swoich kwalifikacji. Ta forma kształcenia winna być nadal preferowana, ponieważ pozwala na godzenie pracy zawodowej i funkcji rodzinnej ze studiami.

2. Źródła utrzymania

Przy omawianiu tego zagadnienia należy odróżnić źródła utrzymania studentów od źródła utrzymania ich rodziców.

Na studiach dziennych szkół państwowych na I semestrze niemal wyłącznym źródłem utrzymania studentów są dochody rodziców. Takie źródło utrzymania wskazywało ponad 90% studentów. Niewielka część osób utrzymywała się z renty, zasiłku lub stypendium. Około 15% studentów na I semestrze miało dodatkowe źródło utrzymania (korepetycje, prace dorywcze). Na IV roku

studiów dodatkowe źródło utrzymania (nie licząc stypendium) w dużych ośrodkach miejskich posiada więcej niż 30% słuchaczy.

W szkołach niepaństwowych większy procent studentów posiada dodatkowe źródło utrzymania. Koszty studiów są często zbyt wysokie aby mogli je ponosić sami rodzice. Dodatkowymi źródłami jest pomoc dziadków lub krewnych, praca dorywcza.

Bardziej złożone są źródła utrzymania rodziców studentów studiów dziennych. Co prawda, głównym ich źródłem utrzymania jest praca umysłowa, ale w zależności od miejsca zamieszkania, ich poziomu wykształcenia (miejsca studiowania ich dzieci i kierunku studiów) dochodzą inne źródła utrzymania takie jak praca fizyczna na pełnym etacie (od poniżej 10% w uczelniach państwowych warszawskich do 30% w innych szkołach), właściciel lub współwłaściciel prywatnego przedsiębiorstwa (od 5 do 25%), pracownik najemny w sektorze prywatnym (około 10%), indywidualne rolnictwo (od 2% w uczelniach warszawskich cieszących się wysokim prestiżem do 20% w szkołach o profilu rolniczym lub pedagogicznym). W niewielkim stopniu jako źródło utrzymania rodziców występuje renta, emerytura (poniżej 3%), zasiłek dla bezrobotnych lub z pomocy społecznej (poniżej 1%).

Ogólnie biorąc, studenci w dużych ośrodkach miejskich kształcący się w szkołach państwowych jak i prywatnych ze względu na możliwość podejmowania prac dorywczych mają zapewnione źródła utrzymania. Gorszą sytuację mają studenci w ośrodkach charakteryzujących się wysoką stopą bezrobocia. W ich rodzinach około 10% dorosłych osób (w tym też ojciec lub matka) pozostaje bez pracy. Do tego dochodzą dodatkowe obciążenia związane z przewlekłą chorobą lub kalectwem któregoś członka rodziny (około 10%).

Bardziej niepewne są źródła utrzymania słuchaczy studiów zaocznych. W niektórych uczelniach zlokalizowanych w średnich miastach, ponad jedna trzecia studentów utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych, dalsze 10% nie ma żadnego własnego źródła utrzymania i około 10% utrzymuje się z prac zleconych. Tak więc więcej niż połowa słuchaczy nie ma zapewnionego stałego źródła utrzymania. Osoby podejmujące studia żywią nadzieję, że ich ukończenie lub też samo podjęcie studiów ułatwi im znalezienie pracy. Stąd też znaczna ich część żyje na koszt rodziny. Lepsza sytuacja panuje w Warszawie i w innych dużych ośrodkach akademickich, gdzie tylko około 15%-20% studentów pozostaje bez pracy. Ale i w Warszawie źródłem finansowania studiów zaocznych są w około 25% dochody rodziców, a w 65% dochody własne studiujących. W innych miastach dochody własne studiujących pokrywają tylko w połowie koszty studiów a są one znaczne i kształtują się semestralnie od 1800 do 5000 zł (czesne, wpisowe, egzaminy, książki, przejazdy, zakwaterowanie). Najniższe opłaty za studia zaoczne są w szkołach zlokalizowanych poza dużymi miastami.

3. Sytuacja materialna studentów i ich rodzin

Ocena sytuacji materialnej będzie dokonana na podstawie oświadczenia respondentów. Więcej niż połowa rodziców studentów studiów dziennych oceniała sytuację materialną rodziny w 1999 r. jako przeciętną, od 20% w ośrodkach akademickich o znaczącym bezrobociu do 45% w Warszawie jako dobrą, około 10% oceniało sytuację

rodziny jako bardzo dobrą i 10% jako złą lub bardzo złą (znikomy procent). Nieco lepiej ocenili swoją sytuację materialną sami studenci, przy czym także korzystniej określali to studenci w Warszawie niż w pozostałych miastach.

Im wyższy poziom wykształcenia rodziców studentów, tym lepiej wypadła ocena sytuacji materialnej rodziny. Najgorzej oceniali swoją sytuację mieszkańcy wsi i małych miast a najlepiej rodzice studentów mieszkających w dużych miastach.

Tylko nieco gorzej wypada ocena sytuacji materialnej rodzin, których członkowie studiuje w trybie zaocznym. Ogólnie biorąc, sytuacja materialna rodzin, w których co najmniej jedna osoba studiuje nie jest zła.

Daje się zauważyć, iż w 1999 r. ocena tej sytuacji wypadła o wiele korzystniej niż w 1993 r. Wynika to z tego, iż rodziny, w których dzieci studiuje charakteryzują się przeciętnie niższą dzietnością, wyższą aktywnością zawodową i wyższymi dochodami. Rodzice osób studiujących znajdują się w fazie osiągania awansu, a za tym idzie poprawa warunków życia. Ocena warunków materialnych rodziny jest dokonywana na tle pozostałych grup społecznych. Można więc domniemywać, iż na tym etapie rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju najbardziej z tego rozwoju korzystają osoby charakteryzujące się wysokimi kwalifikacjami i podnoszącymi te kwalifikacje, które zapewniają im wyższe dochody. Takie tendencje w poprawie warunków życia można uznać z pewną prawidłowość.

Oczywiście, że w ramach subpopulacji studiuje znajduje się zawsze pokaźna grupa osób, której materialnie i finansowo powodzi się źle (co dziesiątej osobie). Są to na ogół rodziny dotknięte bezrobociem, nekane chorobą lub inwalidztwem niektórych członków rodziny. Takim właśnie rodzinom dążącym do wyrwania się z kręgu ubóstwa należało by nieść pomoc ze strony władz uczelni, samorządu terytorialnego. Niestety, rozpoznanie zjawiska ubóstwa wśród społeczności studenckiej przez władze i samorząd uczelniany jest znikome. Co więcej, większość szkół stosujących odpłatność za studia karze najbiedniejszych odsetkami za nieterminowość opłat zamiast dociekać przyczyn opóźniania opłat.

Zakończenie

Z uwagi na krótki termin wykonania opinii poruszono tylko niektóre problemy środowiska studenckiego i rodzin, w których ich członkowie studiuje. Zjawisko jest bardziej złożone niż przedstawiono to powyżej. Śledzenie procesów, jakie dokonują się w rodzinach z osobami studiującymi wymaga podjęcia szerszych badań w wytypowanych szkołach powtarzanych co kilka lat. Osoby interesujące się tym zagadnieniem odsyłam do artykułów zamieszczonych w „Biuletynie” Instytutu Gospodarstwa Społecznego oraz innych opracowań opublikowanych przez IGS.

Sporządził: prof. dr hab. Witold Rakowski
Instytut Gospodarstwa Społecznego
Szkoła Główna Handlowa

***

Biuro Studiów i Ekspertyz

Warszawa, 1 lutego 2000 r.

**Pani Posel Ewa Tomaszewska
Klub Parlamentarny AWS**

Informacja na temat środowiska studenckiego (według załączonych pytań)

1. Przemiany zachodzące w gospodarce polskiej i sytuacja na rynku pracy w latach dziewięćdziesiątych rozbudziły aspiracje edukacyjne młodzieży. Wykształcenie, zwłaszcza wyższe, zaczęło być traktowane jako inwestycja zapewniająca w przyszłości rozwój zawodowy oraz

satysfakcjonujące wynagrodzenie, a z drugiej strony zmniejszająca ryzyko bezrobocia. Obecnie ok. 28% absolwentów średnich szkół zawodowych i 70% absolwentów liceów ogólnokształcących kontynuuje edukację w szkołach wyższych

Tablica nr 1

Studenci i absolwenci wyższych uczelni w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	1990	1994	1995	1996	1997	1998
Studenci szkół wyższych ogółem (stan w dniu 31.XII) (w tys.)	403,8	683,2	794,6	927,5	1091,8	1274,0
Studenci szkół wyższych ogółem (stan w dniu 31.XII) na 10 tys. ludności	104,6	175,5	204,3	236,5	278,6	326,1
Absolwenci szkół wyższych w tys.	56,1	70,3	89,0	115,9	146,3	174,8
Absolwenci szkół wyższych na 10 tys. ludności	14,6	18,1	20,0	29,8	36,7	44,0

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 1999, Główny Urząd Statystyczny, s. XL, LII.

Liczniesze generacje absolwentów szkół średnich spowodowane występowaniem wyżu demograficznego oraz zwiększony odsetek osób, które zamierzają kontynuować naukę w szkołach wyższych przyczyniają się do tego, że od blisko 6 lat stale wzrasta liczba studentów I roku. W 1998/99 r. w szkołach wyższych wszystkich ty-

pów kształciło się o 16,7% więcej studentów niż w roku poprzednim.

2. Na przestrzeni lat 90. Obserwuje się stały wzrost odsetka młodzieży kształcącej się w wieku 19-24 lat, co znajduje swój wyraz w wartościach współczynników skolaryzacji, będących miarą powszechności nauczania.

Tablica nr 2

Współczynniki skolaryzacji w szkolnictwie wyższym w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	1990/91	1991/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Współczynnik skolaryzacji brutto ¹⁾	12,9	17,6	19,8	22,3	25,4	29,2	33,5
Współczynnik skolaryzacji netto ²⁾ 19 - 24 lat	9,8	14,0	15,6	17,2	19,3	22,2	25,4

1) relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na poziomie wyższym (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wiekowej 19 - 24 lat.

2) relacja liczby uczących się (stan na początku roku szkolnego) na poziomie wyższym w wieku 19 - 24 lat do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wiekowej 19 - 24 lat (bez studentów studiów eksternistycznych oraz cudzoziemców).

Źródło: Szkoły wyższe i ich finanse w 1998 r. GUS, Informacje i opracowania statystyczne, Warszawa 1999, str. XVII.

Współczynniki skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym wzrosły prawie trzykrotnie w okresie 1990/91 i 1998/99.

3. W szkolnictwie wyższym nastąpiło w ostatnich latach wydatne poszerzenie oferty edukacyjnej. Od 1991 r. obok powszechnie prowadzonego kształcenia na poziomie wyższym przez uczelnie państwowe rozwija się stale sieć szkół wyższych niepaństwowych, oferujących coraz bogatszą ofertę edukacyjną. W 1998 r. spośród 266 wszystkich uczelni wyższych 108 z nich było szkołami państwowymi, a 158 szkołami niepaństwowymi. W wyższych szkołach niepaństwowych kształci się coraz większy odsetek studiującej młodzieży - w 1995 r. 11,2% ogółu, 20,7% w 1997 r. i 26% w roku akademickim 1998/99. Zdecydowana większość uczelni niepaństwowych prowadzi kształcenie na poziomie licencjackim, głównie na kierunkach ekonomicznych (zarządzanie, bankowość, marketing, finanse) oraz prawniczych. Szkoły niepaństwowe starają się sprostać rosnącemu potrzebom edukacyjnym społeczeństwa i są już trwałym elementem polskiego systemu edukacyjnego. Stwarzają one młodzieży, szczególnie z mniejszych miejscowości nie akademickich, jedyną i tańszą niż w mieście uniwersyteckim możliwość kształcenia na poziomie wyższym.

Obecnie wśród niepaństwowych szkół wyższych 26 posiada uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich, a 14 szkół prowadzi organizacje wyznaniowe. Pozostałe 118 szkół powołanych zostało przez stowarzyszenia, międzynarodowe fundacje oraz osoby fizyczne.

Aktualnie uczelnie państwowe prowadzą płatne studia wieczorowe, zaoczne oraz eksternistyczne. Studia te podejmowane są głównie przez kandydatów, którzy nie zakwalifikowali się na nadal bezpłatne studia dzienne i są w stanie pokryć koszty czesnego. Odpłatność za studia nie gwarantuje odpowiednich warunków nauki - studenci studiów płatnych często mają zajęcia łączone ze studentami studiów dziennych, przez co grupy są zbyt liczne.

Wzrost populacji studentów związany jest przede wszystkim ze zwiększeniem liczby studentów studiów wieczorowych i zaocznych w szkołach państwowych i niepaństwowych. Wiąże się z tym stale rosnący odsetek studentów płacących za naukę. Pod koniec listopada 1998 r. czesne opłacało blisko 60% ogółu studiujących (426 tys. 128 studentów studiów zaocznych, wieczorowych i eksternistycznych w szkołach państwowych oraz 330 tys. 947 studentów szkół niepaństwowych). (Szkoły wyższe i ich finanse w 1998 r., GUS, Informacje i opracowania statystyczne, Warszawa 1999, tabl.1 str. 2.). Nieodpłatnie na

studiach dziennych w uczelniach państwowych kształci się 40,3% słuchaczy.

4. W roku akademickim 1998/99 w porównaniu z latami poprzednimi zmniejszył się odsetek studentów otrzymujących stypendia. Jest to spowodowane znacznym

przyrostem liczby studentów studiów dziennych, za którym nie nadążają przyrosty środków z budżetu na pomoc socjalną dla młodzieży. Obserwuje się stopniowy wzrost korzystających z pomocy studentów szkół niepaństwowych.

Tablica nr 3

Studenci otrzymujący stypendia i korzystający z domów studenckich w poszczególnych latach (stan na listopad)

Wyszczególnienie	1990/91	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Studenci otrzymujący stypendia (w tys.)	162,1	157,7	160,6	168,9	177,2	193,5
W % ogółu stud.	54,3	37,4	35,7	34,5	33,1	32,9
W tym szkół niepublicznych w liczbach	-	551	796	1249	1813	3328
Korzystający z domów studenckich w tys.	122,5	134,9	137,4	138,1	139,3	141,2
% ogółu studentów studiów dziennych	41,0	32,0	30,5	30,2	26,1	24,1
W tym szkół niepublicznych w liczbach	-	729	896	941	1273	1790

Źródło: *Szkoły wyższe i ich finanse w 1998 r.*, GUS, Warszawa 1999, str. XXIV.

5. Z roku na rok coraz mniejszy odsetek studiujących korzysta z domów studenckich. Jest to spowodowane nie tylko niedostatkiem miejsc w akademikach ale i faktem rozbudowy sieci szkolnictwa wyższego (filie, wydziały, instytuty zamiejscowe, punkty konsultacyjne). Młodzież, pochodząca szczególnie ze wsi i małych miejscowości częściej wybiera mniejsze, położone bliżej miejsca zamieszkania uczelnie, aniżeli ośrodki akademickie, w których koszt utrzymania byłby wyższy.

Na przestrzeni lat 90. Obserwuje się stały wzrost liczby cudzoziemców studiujących w Polsce – z 4,2 tys. osób w roku akademickim 1990/91 do 5,3 tys. w 1996/97 i 5,5 tys. w r.1998/99. Możliwość studiowania niektórych zajęć w językach obcych, głównie po angielsku i niemiecku. Najliczniejszą grupę studiujących cudzoziemców stanowi młodzież z Ukrainy, 694 z Białorusi, 467 z Litwy, 321 z Kazachstanu, 251 z Rosji oraz 53 z Łotwy. (*Rocznik Statystyczny 1999, op. Cit. S.267.*). Ponad połowę studiujących cudzoziemców (53,7%) stanowi jednak młodzież polskiego pochodzenia, przy czym odsetek ten systematycznie wzrasta (w 1992/93 wynosił on 36,8%, prawie 42% w 1994/95 r. i 52,4% w 1997/98 r.).

6. W latach 90. Daje się zauważyć systematyczny wzrost liczby uczestników studiów podyplomowych, z 32,8 tys. w 1990 r. do 58,8 tys. w 1996 r. oraz 66 tys. w 1997 r. i 87,8 tys w 1998 r. Najwięcej słuchaczy kształci się w Centrum medycznym Kształcenia Podyplomowego, a następnie na uniwersytetach i w wyższych szkołach ekonomicznych.

7. Reasumując, do niewątpliwie pozytywnych zjawisk należy zaliczyć zaobserwowany na przestrzeni dekady lat 90. Wzrost aspiracji edukacyjnych młodzieży, wyrażający się współczynnikiem skolaryzacji i wzrostem liczby osób studiujących. Pożądane zwiększenie dostępności do edukacji na poziomie wyższym było możliwe głównie poprzez rozwój sieci uczelni niepaństwowych, dysponujących z reguły bogatą ofertą edukacyjną. Od 1991 r.

wiele szkół wyższych, zaczęło wprowadzać dwustopniowy system kształcenia, lepiej dostosowany do zmieniających się potrzeb rynku pracy.

Do nowych zjawisk w systemie kształcenia na poziomie wyższym uznać należy wzrost odsetka studentów opłacających czesne, nie tylko za naukę w szkołach niepaństwowych, ale także za studia w trybie wieczorowym, zaocznym czy eksternistycznym w uczelniach państwowych. Dla młodzieży pochodzącej z prowincji korzystniejsze jest finansowo opłacanie studiów, aniżeli pokrywanie kosztów utrzymania się na studiach dziennych w dużych ośrodkach akademickich (również z uwagi na trudniejszą procedurę przyjęć na tego typu studia, tj. konkursowe egzaminy wstępne na popularne kierunki).

Za negatywne zjawiska uznać należy systematycznie zmniejszanie się na przestrzeni analizowanego 10-lecia odsetka studentów otrzymujących stypendia, co stanowi jedną z barier dostępu do szkolnictwa wyższego dla osób gorzej sytuowanych.

Odpowiedź na szczegółowe pytania zawarte w zleceniu Pani Poseł (dotyczące pochodzenia społecznego studentów, źródeł utrzymania rodziny studenta, pracy na pełnym, niepełnym etacie itp.) uzyskać można tylko poprzez przeprowadzenie odpowiednich sondaży lub badań ankietowych wśród studiujących. Ani Główny Urząd Statystyczny, ani Ministerstwo Edukacji Narodowej nie zbierają tak szczegółowych danych. Badania ankietowe nad warunkami życia i pracy studentów różnych uczelni prowadzone są natomiast od kilku lat w Instytucie Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Stąd też BSE zwróciło się do dyrektora tego Instytutu – profesora Witolda Rakowskiego z prośbą o przedstawienie uzyskanych wyników.

W załączeniu przedstawiamy również wyniki sondażu przeprowadzonego przez młodzież wiejską.

Sporządziła: Małgorzata Dziubińska-Michalewicz
Akceptował: Wicedyrektor Biura Studiów i Ekspertyz
-/ Jacek Głowacki

Posiedzenie Komitetu Badań Naukowych w dniu 20 kwietnia 2000 r.

Odbyło się ostatnie posiedzenie Komitetu Badań Naukowych trzeciej kadencji. Obradom przewodniczył Minister Nauki, Przewodniczący Komitetu prof. Andrzej Wiszniewski.

Po przyjęciu porządku obrad i protokołu z poprzedniego posiedzenia Komitet rozpatrzył wnioski o ustanowienie projektów celowych zamawianych zgłoszonych do XXI (uzupełnienie) i ocenionych pozytywnie przez Zespół do spraw Projektów Celowych Zamawianych. Z czterech przedstawionych wniosków Komitet zaakceptował trzy (wszystkie na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej):

- "System kształtowania jakości powietrza w budynkach biurowych (profilaktyka tzw. "zespołu chorego budynku")"
- "System analizy wydarzeń wypadkowych w środowisku pracy dla potrzeb profilaktyki"
- "Aktywność zawodowa pracowników w aspekcie starzejącego się społeczeństwa".

Następnie Komitet rozpatrzył wnioski o ustanowienie projektów celowych zamawianych zgłoszonych do XXII konkursu. Z 12 wniosków Zespół do spraw Projektów Celowych Zamawianych pozytywnie ocenił 7, z czego Komitet zaakceptował trzy (dwa odłożono do czasu uzyskania dodatkowych opinii):

- "Krajowy system rejestracji i kontroli chorych poddawanych różnym formom elektroterapii serca, umożliwiający optymalne leczenie i ocenę poprawy jakości życia" na wniosek Ministra Zdrowia.
- "Stan i kierunki zmian w kształceniu zawodowym w województwie dolnośląskim" na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego.
- "System leczenia ostrego zawału serca przy pomocy pierwotnej angioplastyki wieńcowej u pacjentów województwa podlaskiego" na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego.

Komitet zaakceptował również decyzję zespołu o negatywnej ocenie pięciu wniosków.

Komitet jednogłośnie przyjął wniosek Zespołu Elektroniki, Automatyki i Robotyki, Informatyki i Telekomunikacji (T-11) o odstąpienie od ustanowienia Projektu Badawczego Zamawianego (PBZ) "Telekomunikacja i techniki informacyjne w Polsce na progu społeczeństwa informacyjnego" (PBZ KBN 06/T11/98) z powodu częściowej dezaktualizacji zakresu merytorycznego zadań, oraz wniosek Zespołu Nauk Rolniczych i Leśnych (P-06) o odstąpienie od ustanawiania Projektu Celowego Zamawianego (PCZ) "Program rozwoju obszarów wiejskich Małopolski w perspektywie integracji Polski z Unią Europejską" (PCZ-02-17) z powodu rezygnacji Marszałka Województwa Małopolskiego z dalszego ubiegania się o realizację tego projektu. Odstąpiono też po uzyskaniu opinii negatywnej Zespołu Chemii, Tech-

nologii Chemicznej oraz Inżynierii Procesowej i Ochrony środowiska (T-09) od ustanowienia PCZ "Opracowanie jednolitych procedur identyfikacji barwników uznanych za szkodliwe dla człowieka i środowiska"(PCZ-12-21).

Komitet pozytywnie rozpatrzył ustanowienie PBZ "Metody matematyczne w analizie instrumentów finansowych" (PBZ KBN 16/P03,H02/99). Wniosek został warunkowo przyjęty przez Komitet na posiedzeniu 17 lutego br. uzależniając jego realizację od uwzględnienia propozycji zawartych w recenzji. Na tym samym posiedzeniu warunkowo ustanowiono dwa PCZ (wnioskowane przez Ministra środowiska), które obecnie - po spełnieniu dodatkowych warunków – zostały zaakceptowane:

- "Zbadanie głębokiej struktury litosfery metodami sejsmicznymi na obszarze Polski południowej, od platformy prekambryjskiej wschodniej Europy do Karpat. Projekt Celebration 2000" (PCZ-06-21).
- "Paleozoiczna akreacja Polski" (PCZ-07-21).

Ustanowiono również PCZ-27-21 "Sprzęt rehabilitacyjny dla osób z dysfunkcją narządu ruchu w aspekcie prowadzonej rehabilitacji medycznej, społecznej i zawodowej" wnioskowany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej (jego rozpatrzenie odłożono w lutym br. z uwagi na brak szacunkowego kosztu realizacji projektu i procentowego udziału wnioskodawcy).

Komitet pozytywnie rozpatrzył wnioski zespołów P-06, P-05 i T-10 o ustanowienie PBZ:

- "Podstawy metodyczne kompleksowego wartościowania jakości i bezpieczeństwa żywności nowej generacji" (PBZ KBN 20/P06/99).
- "Środowiskowe i genetyczne czynniki długowieczności polskich stulatków" (PBZ KBN/22/P05/99).
- "Kompleksowy model sprzężonych oddziaływań aerodynamicznych, mechanicznych i elektrycznych zachodzących w obiektach energetycznych dużej mocy" (PBZ KBN/25/T10/2000).

Mimo jednomyślnego głosowania, potrzebne będzie głosowanie obiegowe (brak wymaganego kworum) nad projektem uchwały w sprawie podziału środków finansowych na współpracę naukową i naukowo-techniczną z zagranicą prowadzoną przez Polską Akademię Nauk. Projekt przewiduje przydzielenie na ten cel 3 836 000 zł.

Sekretarz KBN min. Jan Krzysztof Frąckowiak przedstawił informację na temat uczestnictwa Polski w 5. Programie Ramowym UE oraz omówił wyniki wyborów do zespołów komisji Komitetu czwartej kadencji.

Pierwsze posiedzenie zespołów w celu wyboru przewodniczących odbędzie się 31 maja, zaś inauguracyjne posiedzenie Komitetu Badań Naukowych czwartej kadencji zaplanowano na 1 czerwca 2000 roku.

Komunikat Komisji Wyborczej o wynikach wyborów do zespołów komisji Komitetu Badań Naukowych czwartej kadencji

Wybory do zespołów komisji Komitetu Badań Naukowych przeprowadzono w dwóch etapach, drogą korespondencyjną, zgodnie z przepisami art. 18-21 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych.

W pierwszym etapie Komisja Wyborcza ustaliła listy kandydatów do poszczególnych zespołów. Listy te opublikowano 15 stycznia 2000 r. w "Rzeczypospolitej". W drugim etapie spośród 25 046 osób uprawnionych 20 846 osób przysłało karty wyborcze, w tym 20 753 kart ważnych. Termin wysłania kart upłynął 6 marca br.

Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 31 marca 2000 r. ustaliła, że w skład zespołów komisji Komitetu Badań Naukowych czwartej kadencji wchodzi następujące osoby z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego. Liczbowe wyniki wyborów będą opublikowane w Dzienniku Urzędowym Komitetu Badań Naukowych.

Zespół H-1

Nauk Humanistycznych

1. prof. dr hab. Jerzy Brzeziński
2. prof. dr hab. Stanisław Gajda
3. prof. dr hab. Tomasz Jasiński
4. prof. dr hab. Zbigniew Kwiecieński
5. prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk

Zespół H-2

Nauk Społecznych, Ekonomicznych i Prawnych

1. prof. dr hab. Ryszard Borowiecki
2. prof. dr hab. Krzysztof Jajuga
3. prof. dr hab. Janina Józwiak
4. prof. dr hab. Zofia Julia Kędzior
5. dr hab. Leszek Kubicki

Zespół P-3

Nauk Matematycznych, Fizycznych i Astronomii

1. prof. dr hab. Andrzej Białynicki-Birula
2. prof. dr hab. Daniel Simson
3. prof. dr hab. Kazimierz Stępień
4. prof. dr hab. Łukasz A. Turski
5. prof. dr hab. Kacper Zalewski

Zespół P-4

Nauk Biologicznych,

Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska

1. prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski
2. prof. dr hab. Ewa Symonides
3. prof. dr hab. Andrzej Krzysztof Tarkowski
4. prof. dr hab. January Weiner
5. prof. dr hab. Maciej Żylicz

Zespół P-5

Nauk Medycznych

1. prof. dr hab. med. Antoni Gabryelewicz
2. prof. dr hab. med. Marcin Kamiński
3. prof. dr hab. med. Józef Małolepszy
4. prof. dr hab. Tadeusz Popiela
5. prof. dr hab. Alfred Zejc

Zespół P-6

Nauk Rolniczych i Leśnych

1. prof. dr hab. Marian Jerzy Budzyński
2. prof. dr hab. Jan Gawęcki
3. prof. dr hab. Zofia Jasińska
4. prof. dr hab. Stefan Małolepszy
5. prof. dr hab. Marian Różycki

Zespół T-7

Mechaniki, Budownictwa i Architektury

1. prof. dr inż. Lesław Brunarski
2. prof. dr hab. Czesław Cempel
3. prof. dr hab. Jan Koch
4. prof. dr hab. Gwidon Szefer
5. prof. dr hab. inż. Jerzy Wróbel

Zespół T-8

Inżynierii Materiałowej i Technologii Materiałowych

1. prof. dr Tadeusz Bóld
2. prof. dr hab. inż. Marek Hetmańczyk
3. prof. dr hab. inż. Krzysztof Jan Kurzydłowski
4. prof. dr hab. inż. Stanisław Słupek
5. prof. dr hab. Leszek Stoch

Zespół T-9

Chemii, Technologii Chemicznej

oraz Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska

1. prof. dr hab. Zbigniew Jerzy Galus
2. prof. dr hab. inż. Henryk Górecki
3. prof. dr hab. Henryk Koroniak
4. prof. dr hab. Tadeusz Paryjczak
5. prof. dr hab. Stanisław Karol Wroński

Zespół T-10

Elektrotechniki, Energetyki i Metrologii

1. prof. dr hab. inż. Jerzy Barzykowski
2. prof. dr hab. inż. Zbigniew Bilicki
3. prof. dr hab. Tadeusz Chmielniak
4. prof. dr hab. Marian Kaźmierkowski
5. prof. dr hab. inż. Jacek Malko

Zespół T-11

Elektroniki, Automatyki

i Robotyki, Informatyki i Telekomunikacji

1. prof. dr hab. inż. Włodzimierz Janke
2. prof. dr hab. inż. Stanisław Nowak
3. prof. dr hab. inż. Andrzej Świerniak
4. prof. dr hab. Jan Węglarz
5. prof. dr hab. inż. Krzysztof Zieliński

Zespół T-12

Górnictwa, Geodezji i Transportu

1. prof. dr hab. inż. Maciej Mazurkiewicz
2. prof. dr hab. inż. Bogdan Ney
3. prof. dr hab. inż. Zbigniew Smalko
4. prof. dr hab. inż. Andrzej Szczepański
- 5...prof. dr hab. inż. Piotr Wolański

Przewodniczący Komisji Wyborczej
/-/ dr Jan Krzysztof Frąckowiak

Posiedzenie Komitetu Badań Naukowych

Warszawa 5-czerwiec-2000 r.

1 czerwca 2000 roku odbyło się pierwsze robocze posiedzenie Komitetu Badań Naukowych czwartej kadencji. Obradom przewodniczył Minister Nauki, Przewodniczący Komitetu prof. Andrzej Wiszniewski. Na wstępie odbyły się wybory dwóch zastępców Przewodniczącego KBN. Wybrani zostali:

- prof. dr hab. Janina Józwiak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Analiz Ekonomicznych, członek Komisji Badań Podstawowych, Przewodnicząca Zespołu H-02 Nauk Społecznych, Ekonomicznych i Prawnych

- prof. dr hab. inż. Krzysztof Jan Kurzydłowski, Politechnika Warszawska, Zastępca Przewodniczącego Komisji Badań Stosowanych, Przewodniczący Zespołu T-08 Inżynierii Materiałowej i Technologii Materiałowych.

Po przyjęciu porządku obrad prof. Wiszniewski przedstawił zadania KBN IV kadencji.

Komitet rozpatrzył i przyjął uchwałę przedłożoną przez Departament Studiów i Polityki Naukowej w sprawie przyznania dodatkowych środków na dofinansowanie działalności ogólnotechnicznej i wspomagającej badania w wysokości 196 200 zł z przeznaczeniem:

- 55 000 tys. zł dla Ministra Edukacji Narodowej (łącznie przyznano 9 503 000 zł).
- 80 000 zł dla Prezesa Polskiej Akademii Nauk (kwota łączna 10 880 000 zł)
- 61 000 zł dla Prezesa Urzędu Patentowego RP (kwota łączna 251 200 zł).

Departament Badań przedstawił, a Komitet przyjął projekt uchwały w sprawie podziału między komisje Komitetu i ich zespoły środków na finansowanie lub dofinansowanie w roku 2000 inwestycji budowlanych i aparaturowych służących potrzebom badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych. Przyjęto następujący podział:

- inwestycje budowlane w łącznej kwocie 189 470 008 zł, w tym dla zespołów
- Komisji Badań Podstawowych w kwocie 106 308 432 zł,
- Komisji Badań Stosowanych w kwocie 83 161 576 zł.
- inwestycje aparaturowe w łącznej kwocie 218 180 079 tys. zł, w tym dla zespołów Komisji Badań Podstawowych w kwocie 110 563 264 zł, Komisji Badań Stosowanych w kwocie 107 616 815 zł.

Propozycja wyniku z wniosków zespołów komisji Komitetu zaakceptowanych postanowieniami o przyznaniu odpowiednich kwot na posiedzeniach komisji 12 i 13 kwietnia br.

Zespoły opiniodawczo-doradcze Komitet powołuje na okres swojej kadencji. Wobec tego dotychczasowe zespoły przestały istnieć. Komitet powołał Opiniodawczo-Doradczy Zespół do spraw Etyki w Nauce pod nazwą odmienną niż w trzeciej kadencji (dawniej Zespół do spraw Etyki Badań Naukowych) w składzie:

Przewodniczący: Witold Karczewski

Członkowie: Kornel Gibiński, Andrzej Górski, Maciej Grabski, Henryk Samsonowicz, Jerzy Szacki, Stanisław Wielgus, Andrzej Zoll, Zdzisław Zawojski.

Komitet przyjął deklarację w sprawie etyki w nauce zawierającą m. in. zamierzenia:

- podjęcia współpracy pomiędzy KBN, a instytucjami zajmującymi się nauką w celu opracowania aktów prawnych regulujących sprawy etyki oraz nadużyć w środowisku naukowym,
- promowania właściwych postaw etycznych młodych uczonych,
- powiązania finansowania badań naukowych z etyczną oceną wykonawców prac,
- zobowiązania Zespołu do spraw Etyki w Nauce do współpracy z odpowiednimi instytucjami zagranicznymi,
- poparcia przez Komitet prac na rzecz etyki w nauce w zakresie procedur własnych oraz w środowisku naukowym.

Minister Małgorzata Kozłowska przedstawiła plan finansowy wydatków działu 77 - Nauka w roku 2000 oraz omówiła projekt budżetu na 2001 rok w dwóch wariantach:

- kwoty ok. 4 103 mln zł, co odpowiada 0,55 proc. PKB (wariant równomiernego wzrostu)
- kwoty około 4 700 mln zł, co odpowiada 0,63 proc. PKB (wariant przyspieszonego wzrostu).

Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedłożył informację o udziale polskich jednostek w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej. Według ostatnich informacji do liczby 167 polskich zespołów uczestniczących w projektach zaakceptowanych przez Komisję Europejską w wyniku konkursów czerwcowych 5. PR w 1999 roku doszło około 130 zespołów w projektach zaakceptowanych w rezultacie konkursów jesiennych. Pozwala to oczekiwać, że ogólny udział finansowy polskich zespołów będzie znacząco wyższy, niż sygnalizowany uprzednio, i powinien osiągnąć około 30 mln euro.

Departament Systemów Informatycznych omówił wyniki Europejskiej Konferencji Ministerialnej „Społeczeństwo informacyjne: przyspieszenie integracji europejskiej” (Warszawa, 11 - 12 maja 2000 r.). Uczestnicy konferencji zwrócili uwagę na znaczenie budowy społeczeństwa informacyjnego, jako czynnika przyspieszającego integrację europejską. Podczas konferencji reprezentanci 10 miast podpisali Helsińską Deklarację Światowego Dialogu Miast „Global Cities Dialogue Declaration”. Na wystawie przedstawiono osiągnięcia technologii informatycznych i telekomunikacyjnych.

Na zakończenie ustalono, że pierwsze robocze posiedzenie Komisji Badań Podstawowych odbędzie się 19 czerwca br, Komisji Badań Stosowanych - 20 czerwca, zaś kolejne zebranie Komitetu Badań Naukowych zaplanowano na 29 czerwca 2000 roku.

Rzecznik Prasowy KBN
dr Tadeusz Zaleski

Warszawa, dnia 1 czerwca 2000 roku

DEKLARACJA KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

w sprawie etyki w nauce uchwalona na wniosek

opiniodawczo-doradczego Zespołu do spraw Etyki w Nauce

Komitet Badań Naukowych rozpoczynając swoją IV kadencję postanawia nadać szczególny priorytet sprawom etyki w nauce.

Postawy etyczne ludzi nauki stanowiły od bardzo dawna wzorzec postępowania dla społeczeństwa. Różne badania socjologiczne wskazują, że również obecnie w rankingach prestiżu społecznego uczeni zajmują niezmiennie pierwsze miejsce. Tym większe znaczenie mają zatem dążenia do usunięcia wszelkich czynników mogących tę wysoką ocenę podważyć. W ostatnim okresie pojawiło się niemało spraw, które wskazują, że zagrożenie takie jest realne, a jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest postępująca pauperyzacja środowiska naukowego. Zdaniem Komitetu Badań Naukowych konieczne jest pilne podjęcie wszechstronnych działań mających na celu utrzymanie wysokiego prestiżu społecznego uczonych i stworzenie atmosfery potępienia, a nawet powszechnego ostracyzmu wobec osób wykraczających przeciw zasadom etyki naukowej.

1. Komitet uważa za niezbędne podjęcie przez kierownictwo Komitetu Badań Naukowych ścisłej współpracy z kierownictwami ministerstw nadzorujących szkoły wyższe i instytuty badawcze, a także z Polską Akademią Nauk, Polską Akademią Umiejętności, Radą Główną Szkolnictwa Wyższego, Centralną Komisją do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich – w celu uzgadniania procedur postępowania w przypadkach nadużyć w nauce oraz przygotowania odpowiednich aktów prawnych uniemożliwiających m.in. szybkie przedawnienie się takich nadużyć oraz egzekwujących wymóg spełniania uznanych w środowisku nauki zasad etycznych przy ubieganiu się o tytuł naukowy lub stanowisko uzyskiwane w drodze konkursu.

2. Komitet uważa za wyjątkowo istotne odtworzenie dobrych tradycji w stosunkach „Mistrz – Uczeń” i promowanie właściwych postaw młodych uczonych popierając m.in. włączenie zagadnień etyki w nauce do programów studiów doktoranckich.

3. Komitet będzie zmierzał do powiązania zasad finansowania instytucji naukowych i indywidualnych uczonych z oceną etyczną prowadzonych przez te instytucje i osoby badań naukowych; zdarzające się obecnie próby przechodzenia do porządku nad nadużyciami w uczelniach i placówkach badawczych, a także próby tuszowania wykroczeń przeciw etyce pracy naukowej będą brane pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosków o finansowanie działalności statutowej i projektów badawczych oraz rozliczaniu wykorzystania przyznanych środków.

4. Komitet zobowiązuje Opiniodawczo-Doradczy Zespół do spraw Etyki w Nauce do roboczej współpracy z odpowiednimi instytucjami i organizacjami zagranicznymi, które posiadają już własne, oryginalne rozwiązania. Współpraca powinna dotyczyć przede wszystkim stworzenia definicji występku przeciwko etyce w nauce (*scientific misconduct*), sposobów ich wykrywania, odpowiedzialności instytucjonalnej za wykroczenia, stworzenia uczciwych i sprawnych procedur rozpatrywania spraw oraz doboru odpowiednich do wyroczenia sankcji, z zapewnieniem ochrony osób sygnalizujących takie występkę - ale także osób niesłusznie o nie oskarżanych.

5. Komitet Badań Naukowych będzie inicjował i wspierał działania na rzecz etyki w nauce zarówno w swoich procedurach wewnętrznych (ocena wniosków o finansowanie), jak i w całym środowisku naukowym.

Sprostowanie do „Wiadomości KSN” Nr 5(51)

Zapis do „Naliczania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne...” na str. 12 w § 4 winien brzmieć: „**Strony zgodnie oświadczają, że utwór wymieniony w § 1 nie został stworzony w wyniku wykonywania przez autora obowiązków ze stosunku pracy**”. Serdecznie przepraszamy Czytelników oraz Autora Pana Edwarda Krauze.

Redakcja „Wiadomości KSN”

„Wiadomości KSN” *Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”*
Redaguje zespół: *Maria Wesółowska, Janusz Sobieszczakowski, Krzysztof Schmidt-Szałowski*
opracowanie techniczne: *Elżbieta Smorczewska*
Adres redakcji: *Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”*
ul. Waryńskiego 12, A 221, 00-631 WARSZAWA
tel/fax (0-22) 825 73 63, tel. (0-22) 660 98 78, kom. 0 603 123 438
e-mail: wesolowska@delta.SGGW.waw.pl,
KSN@ee.pw.edu.pl.

